

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÇUKUROVA KALKINMA AJANSI

2023 YILI
REVİZE ÇALIŞMA PROGRAMI

Mayıs 2023

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ	2
1. GİRİŞ	5
2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR	8
2.1. İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı (İmalat SOP).....	8
2.2. Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (Girişimcilik SOP).....	23
2.3. Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı (Turizm SOP).....	34
3. KURUMSAL GELİŞİM	45
4. YEREL KALKINMA FIRSATLARI	51
5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	59
6. EKLER	60

YÖNETİCİ ÖZETİ

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyetlerini sürdüren Çukurova Kalkınma Ajansı 2021 yılında başlattığı ve 2023 yılında sonlandırmayı planladığı İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı, Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı ve Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı kapsamında faaliyetler gerçekleştirerek ve proje destekleri sağlayarak bölgesel rekabet gücünün ve ihracatın artırılmasını, girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesini ve bölgede turizmden daha fazla katma değer elde edilmesini hedeflemektedir.

Devam eden sonuç odaklı programların yanı sıra yerel kalkınma fırsatları ve kurumsal gelişim çerçevesinde faaliyetlerin yer aldığı 2023 Yılı Çalışma Programı'nda proje ve faaliyet destekleri ile teknik destekler, 228.500.000 TL'lik toplam bütçenin yaklaşık %74'ünü oluşturmaktadır. Mali ve teknik destek programları kapsamında en büyük payı, 2022 yılının Kasım ayında ilan edilen 50.000.000 TL'lik çağrı bütçesine sahip Genç İstihdamı Faizsiz Kredi Desteği Programı almaktadır. Program kapsamında 2023 yılında 25.000.000 TL'nin kullanılması öngörülmektedir. Proje teklif çağrısı yöntemiyle uygulanan mali destek programları kapsamında devam eden projeler için 28.000.000 TL, güdümlü projeler kapsamında 23.000.000 TL, Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı kapsamında uygulama süreci devam eden projeler için 15.017.000 TL ve Üreten Şehirler Programı kapsamındaki projeler için 7.000.000 TL destek sağlanmaktadır. Özetle, 2023 yılında İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı için 40.990.000 TL, Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı için 8.225.000 TL ve Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı için 39.450.000 TL kaynak ayrılmaktadır. Öte yandan, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen bölgelerde; altyapının ve yaşam kalitesinin hızla iyileştirilmesi, ekonomik toparlanma ve büyümeye yönelik tedbirlerin alınması, sosyal ve kültürel canlanmanın sağlanması, bölgenin afetlere dayanıklılığının artırılması ve benzeri tedbirlere yönelik projelerin hayata geçirilmesini amaçlayan ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nca yürütülen Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı kapsamında Ajansımıza ayrılan 56.897.934 TL ödeneğin 2023 yılında 55.000.000 TL'lik kısmının kullanılması öngörülmektedir.

2023 Yılı Çalışma Programı çerçevesinde ifade edilen ilk sonuç odaklı program olan İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında, 2020 yılından beri Adana ve Mersin'de dijital dönüşüm, verimlilik ve yalın uygulamalar konularında, küçük ve orta ölçekli işletmelerin kurumsal nitelikli ve kapasite geliştirici faaliyetlerine destek sağlayan ÇKA, bu işletmelerin

katma değerli üretim becerilerini geliştirmek suretiyle bölgesel rekabet gücünü ve ihracatı artırmayı hedeflemektedir. İmalat sanayinde yenilik, verimlilik ve dijital dönüşümün sağlanmasına yönelik ara yüzlerin oluşturulması kapsamında, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın koordinasyonunda yürütülen Cazibe Merkezlerini Destekleme ve Üreten Şehirler Programları ve Ajans güdümlü proje destekleri ile sağlanan mali destekler, bölgesel yenilik ekosisteminin geliştirilmesine büyük katkı sağlamıştır. Bu çerçevede, Adana Yenilik Merkezi, Adana Tasarım Merkezi ve Model Fabrika, Mersin Endüstriyel Tasarım ve KOBİ Danışmanlık Merkezi ve Mersin Turunçgil Hasat ve Hasat Sonrası Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Merkezi projeleri tamamlanmıştır. Ayrıca Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Mersin-Tarsus Organize Sanayi Bölgesi, Mersin Ticaret ve Sanayi Odası ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) iş birliğinde Mersin Model Fabrika ve Yenilik Merkezi 2020 yılında hayata geçirilmiştir.

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında, bölgesel yenilik ekosisteminde büyük öneme sahip yukarıda ifade edilen merkez ve yapıların faaliyete geçerek bölgedeki işletmelere hizmet sağlamaya başlaması ile sonuç odaklı programın öncelikli hedefi gerçekleştirilmiştir. Ekosistemde yer alan bu merkezlerin etkin bir biçimde çalışması Ajansımızın öncelikleri arasında olup, bu noktada Ajans tarafından yürütülen Yönetim Danışmanlığı Teknik Destek Programı işletmelere danışmanlık ve mentörlük hizmetleri sağlayarak önemli bir ihtiyacı gidermektedir. Bugüne kadar Program kapsamında toplam 88 işletmeye danışmanlık desteği sağlanmıştır. Diğer yandan, 2022 yılında bölgemizde ilk defa başlatılmış olan Faizsiz Kredi Desteği Programı, Adana'da hazır giyim ve mobilya, Mersin'de ise turizm ve gıda sektörlerinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin finansman ihtiyaçlarının karşılanmasında önemli bir mali destek aracı olacaktır.

Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı, Çukurova Bölgesi'nde girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesini, girişimcilik kültürü ve farkındalığının artırılmasını amaçlamaktadır. Ajansımız son dönemde yaptığı çalışmalarla bölgede girişimcilik ekosisteminin kurulmasına öncülük etmiş, Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında sağladığı desteklerle 2020 yılında Mersin'de ve 2021 yılı başında Adana'da iki girişimcilik merkezini kurmuştur. Sonuç odaklı program ağırlıklı olarak teknoloji tabanlı girişimler üzerinde odaklanmaktadır. Bu kapsamda, mentörlerin, hızlandırıcı kurumların ve yatırımcıların kapasitelerini geliştirmeye ve bunlar arasındaki iş birliğini artırmaya yönelik projeler desteklenmektedir. Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında 2022 yılının Kasım ayında başlatılan Genç Girişimci Destek Programı, yenilikçi ve teknolojik bir ürün veya hizmeti olan girişimlerin artırılması yoluyla teknoloji tabanlı girişimcilik ekosisteminin güçlendirilmesini

hedeflemektedir. Program; eğitim ve mentörlük faaliyetlerini içeren ön kuluçka programı, finansal destek, hızlandırma programı ve yatırımcı buluşması aşamalarından oluşmaktadır.

Öte yandan, bu sonuç odaklı program kapsamında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın proje ortağı olarak yer aldığı "Sürdürülebilir Sosyo-Ekonomik Uyum İçin Girişimcilik Kapasitesinin Geliştirilmesi (ENHANCER) Projesi" ile "Türkiye'deki Mülteciler ve Ev Sahibi Topluluklar Arasında Sosyal Girişimcilik, Güçlendirme ve Uyum (SEECO) Projesi" çerçevesinde yürütülen proje ve faaliyetler de bulunmaktadır. Ajansımız bu iki proje kapsamında gerçekleştirmiş olduğu çalışmalarla bölgemizde yaklaşık 2.600.000 Euro toplam bütçeye sahip toplam 19 projenin desteklenmesine önemli katkılar sağlamıştır. Projelerin uygulama süreçleri devam etmektedir.

Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı ise, bölgede öncelikli turizm destinasyonlarının geliştirilmesini, tanıtımının yapılmasını ve bölgeye gelen turist sayısının artırılmasını amaçlamaktadır. Program kapsamında turizm altyapısının geliştirilmesine yönelik önemli destekler sağlanmıştır. Adana'da "Tarihi Tepebağ Konakları", "Ali Münif Yeğanağa Sokak Sağlıklaştırması" ve "Yüreğir Yöresel Ürünler ve Mutfak Sanatları Merkezi" projeleri ile Mersin'de "Su Sporları ve Yaşam Merkezi", "Ekolojik Kamping" ve "Gastronomi ve Yöresel Ürün Konağı" projeleri Program kapsamında desteklenen projelere örnek olarak verilebilir. Paydaşlarla işbirliği toplantıları ve tanıtım etkinlikleri düzenlenmesinin yanında küçük ölçekli altyapı alanında yürütülen iki mali destek programı kapsamında devam eden 17 projenin 2023 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

Üç sonuç odaklı program kapsamında öngörülme ve Ajans tarafından gerçekleştirilmesi planlanan diğer proje ve faaliyetler, gerekçeleri ve performans göstergeleri açıkça ortaya konularak 2023 Yılı Çalışma Programında "Yerel Kalkınma Fırsatları" başlığı altında yer almaktadır. Çalışma Programı çerçevesinde Ajansın, sonuç odaklı programlar ve yerel kalkınma fırsatları başlıklarında yürüteceği proje ve faaliyetler için belirlenen sonuç göstergeleri her programın içindeki izleme ve değerlendirme bölümünde ortaya konulmaktadır. Sonuç odaklı programlar dışında kalan yerel kalkınma fırsatları çerçevesinde 2023 yılında yapılması öngörülen en önemli çalışma, 2023 sonrası döneme ilişkin hazırlık çalışmaları devam eden Çukurova Bölge Planı çalışmalarının tamamlanması, oluşturulan Plan dokümanlarının ulusal ve bölgesel düzeyde paylaşılması ve onay sonrasında bir tanıtım toplantısı ile illerde duyurusunun gerçekleştirilmesi olacaktır.

Diğer yandan, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremler sonrasında, 08/02/2023 tarih ve 32098 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 6785 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla olağanüstü hal ilan edilen Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerini kapsayan bölgede “Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı” Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından uygulamaya geçmiş bulunmaktadır. Program çerçevesinde, depremden etkilenen bölgelerde; altyapının ve yaşam kalitesinin hızla iyileştirilmesi, ekonomik toparlanma ve büyümeye yönelik tedbirlerin alınması, sosyal ve kültürel canlanmanın sağlanması, bölgenin afetlere dayanıklılığının artırılması ve benzeri tedbirlere yönelik projelerin hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.

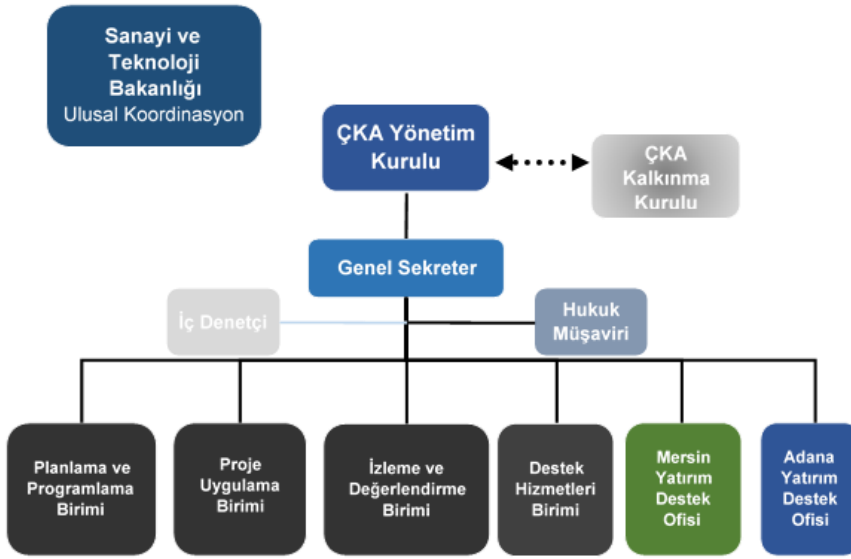
Özetle, Çukurova Bölgesinin ekonomik ve sosyal kalkınmasında etkin bir rol üstlenen Çukurova Kalkınma Ajansı, sonuç odaklı programlama yaklaşımı çerçevesinde odaklandığı alanlarda, yenilikçi bir yaklaşımla faaliyet ve projelerini çeşitlendirerek, Bakanlık koordinasyonunda alternatif destek mekanizmalarını hayata geçirerek, çalışmalarını artan bir ivmeyle sürdürmektedir. Diğer yandan, Ajansımız, Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı ile gündeme oturan yeşil dönüşüm kavramının Çukurova bölgesinde yaygınlaştırılması ve kalkınma sürecinin içsel bir parçası haline getirilmesine yönelik çalışmalar yürütmeyi de planlamaktadır. Bu çerçevede bölgesel düzeyde yeşil ekonomiye geçişi desteklemek amacıyla döngüsel ekonomi, temiz üretim ve endüstriyel simbiyoz gibi konular da önümüzdeki dönem çalışmalarında önemli başlıklar arasında yer alacaktır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız tarafından 2022-2023 yılları teması olarak belirlenen “genç istihdamı” konusu, özellikle gençlere ve kadınlara yönelik iş becerilerinin geliştirilmesi ve kırsal kesim başta olmak üzere istihdam imkânlarının artırılması için yapılacak faaliyetleri içermektedir. Ayrıca 2024-2028 bölge planı çalışmalarının tamamlanmasıyla birlikte yeni dönem sonuç odaklı programlarının içeriklerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar da Ajansın 2023 yılı gündeminde yer alan diğer bir çalışma alanıdır.

1. GİRİŞ

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın ulusal koordinasyonunda görev yapan Çukurova Kalkınma Ajansı, Tablo 1'de görülen organizasyon şeması çerçevesinde faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Ajansın yapmakta olduğu çalışmalara yön veren temel belgeler; 2014–2023 Çukurova Bölge Planı, ulusal ölçekte politika ve öncelikleri ortaya koyan On Birinci Kalkınma Planı, Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi ve 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi'dir. Bu üst ölçekteki plan, stratejik hedef ve öncelikler çerçevesinde hazırlanan 2023 Yılı Çalışma Programı, aynı zamanda yerel paydaşlar ile farklı kurumların

görüş ve önerilerini de göz önüne almaktadır. Çalışma Programının içerisinde sonuç odaklı programlama yaklaşımı ile yıl içerisinde gerçekleştirilmesi planlanan mali ve teknik destek programları, fizibilite destekleri ve güdümlü proje destekleri ile Ajans'ın planlama ve programlama, proje uygulama, yatırım destek ve tanıtım, izleme değerlendirme ve destek hizmetleri faaliyetlerine yönelik bilgiler kapsamlı bir şekilde ortaya konulmaktadır.

Tablo 1. Çukurova Kalkınma Ajansı Organizasyon Şeması

2014-2023 Çukurova Bölge Planı kapsamında belirlenen “Uluslararası Çekim Merkezi ve Üretim Üssü Olmak” stratejik amacı altında, Çukurova bölgesinde imalat sanayinde rekabet gücünün artırılması önceliği, tarımdan elde edilen katma değerın yükseltilmesi, bölgenin Ar-Ge ve yenilik kapasitesinin geliştirilmesi ve girişimcilik ortamının iyileştirilmesi öncelikleri ile birlikte ortaya konulmuştur. Buradan hareketle, 2023 Yılı Çalışma Programının stratejik öncelik alanlarından ilkinı, bölgenin ulusal ve uluslararası rekabet gücünün artırılması ve imalat sanayi üretiminden elde ettiği katma değerin yükseltilmesi oluşturmaktadır. Bu öncelik alanına ilişkin yürütölen İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı ile, sanayide ar-ge, yenilik, verimlilik ve dijital dönüşümün sağlanmasına yönelik ara yüzlerin oluşturulması ve desteklenmesi yoluyla bölgesel yenilik ekosisteminin güçlendirilmesi, KOBİ düzeyinde uygulama kapasitesinin yükseltilmesi ile imalat sanayinde katma değeri ürün ihracatının artırılması hedeflenmektedir.

Programın ikinci öncelik alanını girişimciliğin geliştirilmesi oluşturmaktadır. Bu öncelik çerçevesinde oluşturulan Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı, girişimcilik ekosisteminin

geliştirilmesini, teknoloji ve yenilik odaklı girişimciliğin yanı sıra sosyal girişimciliğin desteklenmesini hedeflemektedir. Girişimcilik, bilgi birikiminin ticarileşmesinde aldığı rol ve uzmanlaşmış insan sermayesi oluşumuna yaptığı katkı ile rekabetçiliği doğrudan etkilemektedir. Bu çerçevede, girişimciliğin geliştirilmesi önceliği altında, girişimcilik kültürünün, teknoloji tabanlı ve yenilikçi girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesi, finansmana, bilgiye ve pazara erişim imkânlarını geliştiren girişimcilik ekosisteminin güçlendirilmesi, firmaların ölçek büyütmelemlerinin sağlanması gibi konular temel çalışma alanlarını meydana getirmektedir.

2023 Yılı Çalışma Programı kapsamında son öncelik alanı ise bölgede önemli bir potansiyel arz eden turizmin geliştirilmesidir. Bu öncelik alanında yürütülen Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı ile, destinasyon odaklı yaklaşım çerçevesinde Çukurova Bölgesi'nde turizmin geliştirilerek bölgeye gelen turist sayısı ile turizmden elde edilen gelirin artırılması amaçlanmaktadır. Özellikle pandemi süreciyle birlikte, kitlesel turizmden bireysel turizme doğru bir geçiş gözlenmekte olup bölgemiz eko-turizm, agro-turizm ve inanç turizmi potansiyeli ile bireysel turizmde önemli fırsatları içinde barındırmaktadır. Bu kapsamda, alternatif turizmin geliştirilmesi ve turizm destinasyonlarının çeşitlendirilerek etkin tanıtımının yapılması Çalışma Programının temel faaliyetleri arasındadır.

Çukurova Kalkınma Ajansının yukarıda ifade edilen üç stratejik alanda belirlemiş olduğu sonuç odaklı programları belirlenen çerçevede yürütebilmesi için kurumsal ve beşeri kapasitesini de geliştirmesi ve kaynakları sürdürülebilir biçimde yönetmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda gerçekleştirilecek olan faaliyetler de kurumsal gelişim stratejik önceliği altında yer almaktadır. Son olarak, üç ana başlıkta belirlenen sonuç odaklı programlar kapsamında yer almayan alt program, proje ve faaliyetler ise yerel kalkınma fırsatları başlığı altında ortaya konulmaktadır. Yerel kalkınma fırsatları altında yıl içerisinde gerçekleştirilmesi öngörülen proje ve faaliyetlerin hem ajansın üç yıl için belirlemiş olduğu stratejik tercihlerle olan uyum ve ilişkisi, hem de kurumsal öncelikler ile bağlantısı göz önüne alınmaktadır.

2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR

2.1. İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı (İmalat SOP)

a. Amaç

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programının genel amacı, Çukurova Bölgesi'nde öncelikli sanayi sektörlerinde katma değerin artırılması ve rekabet üstünlüğünün sağlanmasıdır. Programın özel amaçları ise şunlardır:

1. İmalat sanayinde kurumsallaşma, ar-ge, yenilik ve verimliliğin artırılması,
2. İmalat sanayinde katma değerli ürün ihracatının artırılması,
3. İmalat sanayinde dönüşümü sağlayacak ara yüzlerin oluşturulması ve geliştirilmesidir.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı, imalat sanayinde rekabet gücünün ve verimliliğin geliştirilmesi suretiyle yüksek katma değerli üretim ve ihracatın artırılmasını hedeflemektedir. Programın oluşturulmasında referans alınan dokümanlardan biri olan On Birinci Kalkınma Planı, imalat sanayinin katma değerli üretim yapabilmesi ve yenilikçi ürün geliştirme kapasitesinin artırılması yönünde Ar-Ge ve yenilik kabiliyetinin güçlendirilmesi ve yeniliği esas alan bir yapıya kavuşturulması gerektiğinin altını çizmektedir. Bu çerçevede Ar-Ge ve yenilik destek sisteminin; odaklı, araştırmadan ticarileştirmeye tüm süreci kapsayan, orta-yüksek ve yüksek teknoloji sektörlerine yönelik olarak farklılaşan ve sektörlerin ihtiyaçlarını ve gelişme potansiyellerini dikkate alan bir yapıya dönüştürülmesi gerektiği ifade edilmektedir. Plan, imalat sanayinin dönüşümüne yönelik işbirliği ve bilgi paylaşımını güçlendirecek ara yüzlerin ve standartların oluşturulması ve farkındalığın artırılmasının sağlanacağını da vurgulamaktadır.

Ulusal öncelik ve hedeflerin bölgesel ölçekteki yansımaları niteliğindeki 2014-2023 Çukurova Bölge Planı kapsamında da, imalat sanayinde rekabet gücünün artırılması stratejik amacı ortaya konulmuş ve katma değeri yüksek üretime geçişin sağlanması ile özellikle orta ve yüksek teknolojili sektörlerin üretim ve ihracat içindeki payının artırılması hedeflenmiştir. Plan ayrıca bölgenin Ar-Ge ve yenilik kapasitesinin geliştirilmesi için teknolojik gelişme ve rekabet gücünün artırılmasına yönelik faaliyetlerin desteklenmesini, özellikle imalat sanayi işletmelerinin üretim süreçlerinin; dijital teknolojilerin getirdiği

hız, verimlilik, esneklik ve kalite artışı sağlayan uygulamalardan azami ölçüde faydalanabilecek şekilde geliştirilmesini hedeflemektedir.

Bu çerçevede, İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programının hedefi, Çukurova Bölgesi'nde rekabet gücü yüksek öncelikli imalat sanayi sektörlerinde yenilik ve verimlilik kapasitesinin yükseltilmesi, verimlilik ile birlikte dijital dönüşümün sağlanmasına yönelik ara yüzlerin oluşturulması ve desteklenmesi yoluyla bölgesel ekosistemin güçlendirilmesi, küçük ve orta ölçekli işletmelerin katma değerli ve yenilikçi üretim kapasitesinin yükseltilmesi suretiyle bölgesel rekabet gücü ve ihracatın artırılmasıdır. Bölgemizde bir bölümü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda yürütülmüş olan Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı, bir bölümü Ajans güdümlü proje destekleri, diğer bölümü ise uluslararası finansman ile tamamlanan büyük ölçekli altyapı projelerinin yenilik ekosisteminin geliştirilmesinde kritik öneme sahip olduğu düşünülmektedir. İmalat sanayinde Ar-Ge, yenilik, verimlilik ve dijital dönüşümün sağlanmasına yönelik olarak, işletmelere etkin biçimde hizmet sağlamak üzere kurulan ara yüzlerden, Adana Yenilik Merkezi, Adana Tasarım Merkezi ve Model Fabrika, Mersin Model Fabrika ve Yenilik Merkezi, Mersin Endüstriyel Tasarım ve KOBİ Danışmanlık Merkezinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın destekleri başta olmak üzere, Çukurova Kalkınma Ajansı mali destek programları ve uluslararası finansmanla tamamlanması bölge için önemli görülmektedir. Tüm bu merkezlerin etkin biçimde hizmet vermeye devam ederek işletmelerin ihtiyacı olan tüm hizmetleri sağlaması Ajansımızın sonuç odaklı program kapsamında temel öncelikleri arasındadır.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı çerçevesinde 2023 yılında yapılacak olan faaliyetler kapsamında hedeflenen çıktılar aşağıda yer almaktadır:

Bileşenler	Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Hedefi	Doğrulama Kaynağı
Araştırma, Analiz ve Programlama	Sanayi ve Teknoloji Bölgeleri İhtiyaç Analizi raporunun güncellenmesi	2 analiz çalışması ve raporu	Ajans Faaliyet Raporu
	Ürün Uzayı Analizi çalışmasının yapılması ve değerlendirme raporunun hazırlanması	1 analiz çalışması ve raporu	Ajans Faaliyet Raporu
	Bölgesel Girdi-Çıktı Analizi çalışmasının yapılması	1 analiz çalışması	Ajans Faaliyet Raporu
	Yeşil hidrojene yönelik araştırma çalışmasının yapılması	1 araştırma çalışması	Ajans Faaliyet Raporu

Kapasite Geliştirme	Kamu kurum ve kuruluşları ile yerel yönetimlere yönelik enerji ve su verimliliği, atık yönetimi, AB yeşil mutabakatı, karbon nötr şehirler gibi alanlarda farkındalık etkinliği ve eğitici eğitimi düzenlenmesi	1 etkinlik ve 1 eğitim	Ajans Faaliyet Raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	3 Aylık İl İş ve Yatırım Gündemi Bilgi Notlarının hazırlanması	8 bilgi notu	Ajans Faaliyet Raporu
	Kurum/kuruluş ziyaretlerinin gerçekleştirilmesi	50 kurumsal ziyaret	Ajans Faaliyet Raporu
	İlçe ziyaretlerinin gerçekleştirilmesi	20 ilçe ziyareti	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Firma Ziyaretleri (Yeni Kurulan Firmalar, YTB Alan Firmalar, İnovatif Girişimciler, Başarı Örnekleri, Ajanstan Destek Alan Firmalar vb. gibi)	200 firma ziyareti	Ajans Faaliyet Raporu
	Invest in Adana & Invest in Mersin Web Sitelerinin Güncellenmesi ve Takibi	Güncel web siteleri	Ajans Faaliyet Raporu
	Adana ve Mersin Yatırım Filmlerinin Güncellenmesi	2 yatırım filmi	Ajans Faaliyet Raporu
	B2B Faaliyetleri	1 B2B faaliyeti	Ajans Faaliyet Raporu
	Yatırım Süreçlerine Dair Bilgilendirme Faaliyetleri	50 bilgilendirme	Ajans Faaliyet Raporu
	Yatırım ve Ekonomi Odaklı STK Ziyaretleri	10 STK ziyareti	Ajans Faaliyet Raporu
	Fahri Konsolos Ziyaretleri	10 ziyaret	Ajans Faaliyet Raporu
	Adana ve Mersin Yatırım Haritasının Güncellenmesi ve Basımı	2 yatırım haritası	Ajans Faaliyet Raporu
	Ajans Destekleri	2021 Yılı Yenilik ve Verimlilik KÖA MDP	7 KÖA projesi
2022 Yılı Genç İstihdamı Faizsiz Kredi Desteği Programı		20 proje	Ajans Faaliyet Raporu
2023 Yılı Yönetim Danışmanlığı Teknik Destek Programı		20 proje	Ajans Faaliyet Raporu
Güdümlü Proje Desteği		1 güdümlü proje	Ajans Faaliyet Raporu
Diğer Proje ve Faaliyetler	2021 Yılı Üreten Şehirler Programı	2 ÜŞP projesi	Ajans Faaliyet Raporu
	2022 Yılı Üreten Şehirler Programı	1 ÜŞP projesi	Ajans Faaliyet Raporu
	2023 Yılı Üreten Şehirler Programı	2 ÜŞP projesi	Ajans Faaliyet Raporu
İzleme ve Değerlendirme	SOP İzleme ve Değerlendirme Çalışmaları	1 rapor	SOP Yıllık Raporu, Ajans Faaliyet Raporu

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında 2021-2023 döneminde yapılacak olan faaliyetler sonunda ulaşılması öngörülen hedefler ve sonuç göstergeleri aşağıda ifade edilmektedir:

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1,3	Yenilik, Verimlilik ve/veya Dijital Dönüşüm Stratejisi çerçevesinde Eylem Planı uygulamaya koyan işletme oranı	%	50	40 örneklem firma içinde
1,3	Ar-Ge, yenilik, verimlilik ve/veya dijital dönüşüm konulu proje uygulayan firma sayısındaki artış oranı	%	50	40 örneklem firma içinde
1,3	Verimlilik ve/veya dijital dönüşüm uygulamaları sonucu işletmelerdeki ortalama maliyet düşüş ve karlılık artış oranı	%	25	40 örneklem firma içinde
2	İşletmelerin (\$/kg) ihracat değerindeki artış oranı	%	15	40 örneklem firma içinde

d. Proje ve Faaliyetler

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

Sanayi ve Teknoloji Bölgeleri İhtiyaç Analizi Raporunun Güncellenmesi

Adana ve Mersin illerinde yer alan OSB, KSS ve teknoloji geliştirme bölgeleri için 2020 yılında hazırlanmış olan ihtiyaç analizi raporunun ortaya çıkan yeni gelişme ve ihtiyaçlar çerçevesinde güncellenmesi öngörülmektedir.

2020 yılında hazırlanan raporun son kısmında geliştirilebilecek proje önerileri ortaya konulmuş, akabinde Ajans Mali Destek Programı başta olmak üzere farklı programlar dâhilinde bu ihtiyaçların karşılanmasına yönelik altyapı yatırımları hayata geçirilmeye başlanmıştır. Aradan geçen süre zarfında gerek OSB'lerde yaşanan gelişme ve ilerlemeler dahilinde yeni ihtiyaçların ortaya çıkması; gerekse yeşil mutabakat, dijital dönüşüm, verimlilik, küresel tedarik zincirlerine entegrasyon gibi konuların öneminin artması neticesinde yeni altyapı ve üstyapıların geliştirilmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda; bölgenin sanayi ve teknoloji bölgelerindeki mevcut ihtiyaçların ortaya konulması, bu ihtiyaçlardan yola çıkılarak geliştirilebilecek projelerin tespit edilmesi ve bölge paydaşlarının bu projelere kanalize edilmesi amacıyla Ajans YDO uzmanları tarafından ilgili paydaşların katkılarıyla "Sanayi ve Teknoloji Bölgeleri İhtiyaç Analizi Raporu" hazırlanacaktır.

Ürün Uzağı Analiz Çalışması ve Raporu

Mersin Üniversitesi ile imzalanan protokol kapsamında Adana ve Mersin illeri için gerçekleştirilen ürün uzağı analizi sonucunda elde edilen çıktıların raporlanması amaçlanmaktadır. Ürün Uzağı yaklaşımı ekonomide yapısal dönüşümü hızlandıracak politikalar ile gizil/örtük sektörlerin belirlenmesini sağlayan bir istatistiki yöntem ve araç setidir. Bu çalışmada, ürün uzağı analiz yöntemi kullanılarak TR62 (Adana-Mersin) bölgesinde mevcut üretim örüntüsünde yer alıp varlığını devam ettirmesi gereken, terk edilmesi gereken ve gizil durumda ancak rekabetçi şekilde üretim yapma ihtimali yüksek olan sektörlerin tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

Bölgesel Girdi-Çıktı Analizi Çalışması

Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü koordinasyonunda yürütölmekte olan ve mekâna dayalı politika oluşturma süreçlerine temel girdi oluşturması beklenen "Bölgesel Girdi-Çıktı Analizi" alışması kapsamında teorik ve uygulamalı eğitim aşamaları tamamlanmış bulunmaktadır. Çalışma kapsamında bölgesel bir girdi-çıktı analizi çalışmasının gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. Girdi-ıktı analizi yöntemi ile, Çukurova bölgesindeki tüm ekonomik sektörler arasındaki etkileşimin gözlenmesi, bu etkileşimlerin yarattığı istihdam ve üretime yönelik etki analizlerinin yapılması amaçlanmaktadır. Diğer bir deyişle, girdi-çıktı analizi ile bölgesel politika perspektifinden, bölgenin temel iktisadi profilinin çıkarılması hedeflenmektedir.

Yeşil Hidrojene Yönelik Araştırma Çalışması

Türkiye, 7 Ekim 2021 tarihinde Paris Anlaşmasının TBMM tarafından onaylanması akabinde 2053 yılına kadar karbon nötr ölke olma taahhüdünde bulunmuştur. Diğer yandan Avrupa Yeşil Mutabakatı neticesinde önümüzdeki yıllarda uygulamaya konulması beklenen Sınırdaki Karbon Düzenlemesi; Türkiye'nin AB'ye ihracatında; karbon salınımı yüksek olan ürün ihracatçılarının gümrükte ilave karbon ücretleri ödemelerine neden olacaktır. Bu bağlamda, sıfır karbonlu yeşil hidrojen enerjisinin ölkemizde yaygınlaştırılması stratejik bir öneme sahiptir.

Yeşil hidrojen enerjisi yatırımıyla ilgili olarak ölkemizde, Kuzey Ege ve Doğu Akdeniz ön plana çıkmaktadır. Balıkesir'in Bandırma ilçesinde kurulması planlanan "Yeşil Hidrojen Tesisi" için; Güney Marmara Kalkınma Ajansı, Enerjisa Üretim Santralleri A.ř., Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü, TÜBİTAK MAM ve ASPİLSAN Enerji A.ř. arasında 2022 yılı şubat ayında bir işbirliği protokolü imzalanmıştır. Ajansımız da bu alanda Doğu Akdeniz'deki gelişmeleri yakından takip etmektedir. Rönesans Holding 1,7 milyar dolarlık polipropilen üretim tesisinin temel atma törenini Ceyhan Enerji

İhtisas Organize Sanayi Bölgesinde gerçekleştirmiştir. Aynı bölgede Rönesans Holding yeşil hidrojenle ilgili de bir yatırım planlamaktadır. Konuyla ilgili Rönesans Holding yetkilileri ve Japon Sumitomo firması ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmelerde Ajans ve Rönesans Holdingin ortaklaşa yapabileceği çalışmalar değerlendirilmiştir. Bu kapsamda yeşil hidrojenin bölgede kullanımına ilişkin potansiyelin belirlenebileceği bir çalışma planlanmıştır. Bu çalışma kapsamında yer alan başlıklar aşağıda ifade edilmektedir:

- Adana ve çevre illerindeki (Mersin, Hatay, Osmaniye, Kahramanmaraş, Gaziantep) endüstri bazında firmaların; enerji tüketimleri ve enerji kaynakları (doğalgaz, kömür vb.) ihracat bölgeleri ve ihracat oranları,
- Hidrojen tüketimleri (tipi belirtilerek: gri, mavi veya yeşil) var ise 2023 -2030 yıllarında yıllık bazda tüketim planları,
- Hâlihazırda hidrojen tüketimi yok ancak planlanıyorsa; 2023 -2030 yıllarında yıllık bazda potansiyel Hidrojen tüketim planları,
- Hidrojenin, Adana şehir içi ulaşımında kullanılabilirliğinin araştırılması ve kullanılabilirliği durumunda 2023 -2030 yıllarında yıllık bazda potansiyel tüketim miktarları.

ii. İşbirliği ve Koordinasyon

3 Aylık İl İş ve Yatırım Gündemi Bilgi Notlarının Hazırlanması

İllerdeki yatırım ortamının güncel olarak takip edilmesi, illerin ekonomik gündemindeki konuların izlenmesi, katma değer yaratan, inovatif veya makro girişim ve yatırımlar hakkında farkındalığın artırılması amacıyla İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında yatırım destek ofisleri tarafından yatırım gündemi bilgi notları hazırlanması faaliyeti sürdürülecektir. Hazırlanan bu bilgi notları YDO personeli başta olmak üzere Genel Sekreterlik ve Bakanlık ile paylaşılarak ilgili konulardaki farkındalık düzeyinin kurumsal, bölgesel ve ulusal düzeyde artırılması hedeflenmektedir.

Kurum/Kuruluş Ziyaretlerinin Gerçekleştirilmesi

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında yatırım destek ofisleri tarafından başta kamu kurum ve kuruluşları olmak üzere ilgili odalar, borsalar ve meslek kuruluşlarına yönelik kurumsal ziyaretlerin sistematik ve planlı şekilde gerçekleştirilmesi düşünülmektedir. Bu sayede; yatırım ortamına dair ihtiyaç ve talepler alanda tespit edilerek kurumlar arasında sürdürülebilir işbirlikleri geliştirilmesine katkı sağlanacaktır.

İlçe Ziyaretlerinin Gerçekleştirilmesi

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında yatırım destek ofisleri ve ilgili birimlerin katılımıyla ilçelerin ekonomik ve sosyal potansiyellerini anlamak, talep ve ihtiyaçları yerinde tespit etmek, ekonomik alanda istihdam ve katma değer sağlamaya yönelik projeleri geliştirmek amacıyla planlı ve sistematik ilçe ziyaretleri gerçekleştirilecektir.

iii. Kapasite Geliştirme

Kamu Kurum ve Kuruluşları ile Yerel Yönetimlere Yönelik Enerji ve Su Verimliliği, Atık Yönetimi, AB Yeşil Mutabakatı, Karbon Nötr Şehirler gibi Alanlarda Farkındalık Etkinliği ve Eğitici Eğitimi Düzenlenmesi

AB Yeşil Mutabakatı ile birlikte önümüzdeki dönemde enerji ve su verimliliği, atık yönetimi, karbon nötr şehirler, iklim değişikliği ile mücadele, temiz üretim gibi konular birçok sektör ve alan için en önemli gündem maddelerini oluşturacaktır. Avrupa Birliği ve Dünya Bankası gibi kurumlar başta olmak üzere bu alanda yapılacak altyapı projeleri ile kapasite geliştirme faaliyetlerine önemli destekler sağlanacağı öngörülmektedir. İfade edilen alanlarda yapılması gerekenlerin belirlenerek kurumlarda farkındalık yaratılması, bu alanlarla ilgili olarak kurumlarda beşeri sermayenin geliştirilmesi, proje geliştirmeye yönelik sürdürülebilir işbirliklerinin kurulması gibi amaçlar doğrultusunda etkinlikler ve eğitici eğitimleri düzenlenmesi planlanmaktadır.

iv. Tanıtım ve Yatırım Destek

Firma Ziyaretleri

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında yatırım destek ofisleri tarafından yeni kurulan firmalar, Yatırım Teşvik Belgesi alan firmalar, inovatif girişimciler, ulusal başarı örnekleri, Ajanstan destek alan firmalar vb. gibi başlıklar altında farklı firmalara yönelik olarak sistematik ve planlı saha ziyaretleri düzenlenecektir. Ziyaretler kapsamında firmalara devlet destekleri ve teşvikler, yatırım süreçleri, ildeki önemli ekonomik gelişmeler, Ajans çalışmaları, yatırım süreçleri konusunda bilgilendirmelerde bulunulacaktır. Ayrıca; yatırımcı ve girişimcilerin sektörlerine ve firmalarına yönelik son gelişmeler, talep ve ihtiyaçları istişare edilecek; öne çıkan konular ana başlıklar halinde "3 Aylık Firma Ziyaretleri Bilgi Notları" kapsamında Genel Sekreterlik ve Bakanlık ile paylaşılarak sağlıklı bilgi akışı sağlanacaktır.

Invest in Adana & Invest in Mersin Web Sitelerinin Güncellenmesi ve Takibi

Önceki yıllarda hazırlanmış olan Invest in Adana & Invest in Mersin web siteleri ile birlikte girişimci ve yatırımcılara ilin yatırım ortamı, yatırım süreçleri, özel yatırım bölgeleri, devlet destekleri ve teşvikler gibi konularda detaylı bilgiler sunulmaktadır. Ancak; bu sitelerde yatırımcıya en güncel bilgi ve verilerin sunulması büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda; mezkûr sitelerin sürekli güncel halde tutulması için hizmet alımı yapılacak, yıl içinde güncel veriler ve bilgiler takip edilerek siteye işlenecek, ayrıca sitenin İngilizce ve Arapça versiyonları için gerekli olan tercüme işlemleri gerçekleştirilecektir.

Adana ve Mersin Yatırım Filmlerinin Güncellenmesi

Adana ve Mersin illerinin yatırım ortamının tanıtımına yönelik 3 dilde seslendirmeli, 7 dilde ise altyazılı yatırım filmleri Ajansımız tarafından 2019 yılında hazırlanmıştır. Ancak; süreç içerisinde yatırım ortamında yaşanan ilerlemeler neticesinde yatırım filmlerinde güncellemeler ve eklemeler yapılması ihtiyacı hâsıl olmuştur. Bu sebeple; yıl içerisinde mevcut filmler üzerinden ihtiyaç duyulan kısımların güncelleme ve eklemeleri yapılarak farklı dillere çevirileri gerçekleştirilecektir.

B2B Faaliyetlerinin Gerçekleştirilmesi

İtalya'nın Friuli Venezia Giulia Bölgesi tarafından finanse edilen, Unione Regionale Economica Slovenia (URES) isimli bölgesel kalkınma birliğinin yürütücülüğünde uygulanan ve Adana Valiliği ile Çukurova Kalkınma Ajansının proje ortağı olarak yer aldığı "Mavi Büyüme" projesi kapsamında Aralık ayı içerisinde gerçekleştirilen İtalya ziyareti sonrasında Friuli Venezia Giulia Bölgesi ile işbirliğinin artırılması ve bir B2B organizasyonunun düzenlenmesi öngörülmektedir.

Yatırım Süreçlerine Dair Bilgilendirme Faaliyetleri

Yatırım destek ofislerine başvuruda bulunan yatırımcı ve girişimcilere yönelik devlet destekleri ve teşvikler başta olmak üzere yatırım süreçleri, izin ve ruhsatlar, yatırım yeri gibi konularda danışmanlık faaliyetleri gerçekleştirilmesi faaliyetlerine devam edilecektir.

Yatırım ve Ekonomi Odaklı STK Ziyaretleri

Adana ve Mersin illerinde bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde faaliyet gösteren yatırım ve ekonomi odaklı önemli Sivil Toplum Kuruluşları bulunmaktadır. İlgili STK'lar yıl içerisinde yatırım destek ofisleri uzmanları tarafından ziyaret edilerek illerin yatırım ortamındaki son gelişmeler kendileri ile paylaşılacak, Ajans destekleri başta olmak üzere devlet destekleri ve teşvikler konusunda

bilgilendirmelerde bulunulacak, ayrıca sektör ve firmaların ihtiyaç ve talepleri noktasında istişareler gerçekleştirilecektir.

Fahri Konsolos Ziyaretleri

Adana ve Mersin illerinde farklı ülkelerin fahri konsoloslukları bulunmaktadır. Yıl içerisinde fahri konsoloslar ziyaret edilerek illerin yatırım ortamındaki son gelişmeler kendilerine sunulacak, yatırım destek ofisleri uhdesinde sunulan hizmetler kendilerine anlatılacak, ilgili ülkelerden gelebilecek yatırımcılara yatırım destek ofisleri bünyesinde tek durak mantığıyla hizmet verilebildiği ifade edilecektir. Bu çerçevede, Belçika, Güney Afrika, Litvanya, Slovakya başta olmak üzere 20 ülkenin bölgedeki fahri konsoloslarının ziyaret edilmesi öngörülmektedir.

Adana ve Mersin Yatırım Haritasının Güncellenmesi ve Basımı

Adana ve Mersin illerinde yatırım ortamını etkileyen makro yatırımların yer aldığı yatırım haritaları 2014 yılında hazırlanmıştır. Ancak yıllar içerisinde planlanan ve hayata geçirilen yeni yatırımlarla birlikte haritaların güncellenme ihtiyacı doğmuştur. Bahse konu haritaların güncelleme çalışmaları yıl içerisinde tamamlanarak basımları gerçekleştirilecektir.

v. Ajans Destekleri

Ajansın İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında sağladığı destekler teknik ve mali destekler olmak üzere iki başlık altında toplanmaktadır:

1. Teknik Destekler

Yönetim Danışmanlığı Programı

2020 yılında KOBİ'lere yönelik olarak başlatılan ve 2021 yılında yürütülen Yönetim Danışmanlığı Teknik Destek Programı 2023 yılında da uygulanmaya devam edecektir. İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında bu çerçevede 1.500.000 TL ödenek ayrılmıştır. Diğer yandan, 2022 Yılı Üreten Şehirler Programı kapsamında destek almaya hak kazanan Temiz Üretim Tematik Teknik Destek Programı çerçevesinde ayrılan ödenek de 2023 yılı içerisinde kullanılacaktır. Bu Program çerçevesinde işletmelere temiz üretim başlığı altında yönetim danışmanlığı sağlanması öngörülmektedir.

2.Mali Destekler

Mali destekler altında ilk olarak 2021 yılında başlatılmış olan Yenilik ve Verimlilik Küçük Ölçekli Altyapı Programı kapsamında devam eden altı proje tamamlanacaktır. Bu program kapsamında devam eden projeler, Mersin-Tarsus Organize Sanayi Bölgesi Merkezi Arıtma Tesisinin Verimlilik Kapasitesini Artırmaya Yönelik Revizyon Projesi, Mersin Bakliyat Ürünleri Araştırma Geliştirme ve Eğitim Merkezi Projesi, Mut Organize Sanayi Bölgesi Elektrik Şebekesi Yapımı Projesi, Ceyhan Organize Sanayi Bölgesi Elektrik Altyapısının Tamamlanması Projesi, Adana Sanayi Kampüsü Altyapı Geliştirme Projesi ve Kozan Organize Sanayi Bölgesi Ar-Ge İle Güçleniyor Projesi'dir. Projeler için ayrılan ödenek 6.000.000 TL'dir. 2022 yılında başlatılmış olan Genç İstihdamı Faizsiz Kredi Desteği Programı kapsamındaki projelerin uygulama süreci büyük ölçüde 2023 yılında gerçekleştirilecektir. Bu destek kapsamında kredi taksitlerinin geri ödemeleri de 2023 yılının sonunda başlayacaktır. Ajansın 2023 yılında gerçekleştireceği diğer doğrudan finansman destekleri, fizibilite desteği ile güdümlü proje desteği altında gerçekleştirilecek olan desteklerden oluşmaktadır.

Genç İstihdamı Faizsiz Kredi Desteği Programı

Genç İstihdamı Faizsiz Kredi Desteği Programı, Adana'da hazır giyim ve mobilya, Mersin'de ise gıda ve turizm sektörlerinde imalat yapan ya da yapacak olan KOBİ'lerin Ajans tarafından desteklenmesi uygun görülen projeleri için, ilgili aracı kuruluş vasıtasıyla faizsiz kredi imkânı sağlanmasını içeren bir destek programıdır. Programın amacı Çukurova Bölgesi'nde genç istihdamı ve katma değer artışına katkı sağlamaktır. Program kapsamında ilgili aracı kuruluş, başvuru sahibinin kredi uygunluğunun mali kontrolü ve geri ödeme süreçlerinin aracılığını üstlenmektedir. 2022 yılının Kasım ayında ilan edilen Program için ayrılan toplam ödenek 50.000.000 TL olup bu ödeneğin 25.000.000 TL'lik kısmının 2023 yılında kullanılması öngörülmektedir. Program kapsamında başvuru sahiplerince Ajansa yapılacak geri ödemelerin 2023 yılından itibaren ve belirlenecek taksitler halinde gerçekleşmesi planlanmaktadır.

Güdümlü Proje Desteği

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında potansiyel başvuru sahipleri güdümlü proje destekleri hakkında bilgilendirilecek, paydaşlarla işbirliği içerisinde proje fikirleri olgunlaştırılacak ve gerekli durumlarda fizibilite çalışmalarının gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

Fizibilite Desteği

Fizibilite Desteği kapsamında, Ajans, bölgenin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesine, bölgenin yenilik, verimlilik ve dijital dönüşüm kapasitesinin geliştirilmesine yönelik projeler başta olmak üzere fizibilite çalışmalarına doğrudan mali destek verebilmektedir. Fizibilite desteğinden, yerel yönetimler, üniversiteler, diğer kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, organize sanayi bölgeleri, küçük sanayi siteleri, teknoparklar, teknoloji geliştirme bölgeleri, endüstri bölgeleri, iş geliştirme merkezleri gibi kurum ve kuruluşlar, birlikler ve kooperatifler yararlanabilmektedir. Fizibilite destekleri için ayrılan ödenek “Yerel Kalkınma Fırsatları” kapsamında yer almaktadır.

vi. Önemli Kamu Yatırımları

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı çerçevesinde yer aldığı düşünölen ve bölgede devam eden en önemli kamu yatırımları organize sanayi bölgeleri ile küçük sanayi siteleri yatırımlarıdır.

Adana’da Hacı Sabancı, Kozan ve Ceyhan olmak üzere üç organize sanayi bölgesi ve yedi küçük sanayi sitesi bulunmakta olup, bir endüstri bölgesi, altı yeni organize sanayi bölgesi, altı yeni küçük sanayi sitesi ve iki OSB genişleme sahası üzerinde çalışmalar yürütölmektedir. Bölgedeki en büyük sanayi yatırımı olan Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi’nde 4 Eylül 2019 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Ceyhan polipropilen üretim tesisi için 8,2 milyar TL’lik proje bazlı devlet desteği kararı verilmiş olup, çalışmalar devam etmektedir. Hacı Sabancı OSB 3. Etap Genişleme Alanında kamulaştırma çalışmaları sürdürölmektedir. Ceyhan Organize Sanayi Bölgesinin 4.150 dönümlük 2. etap alanı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından tescil edilmiştir. Bunların dışında, Ceyhan Kimya OSB, Ceyhan Kömürçüler OSB, Sarıçam Gıda İhtisas OSB, Karataş Tarıma Dayalı İhtisas (Sera) OSB ve Karataş Tarıma Dayalı İhtisas (Su Ürünleri) OSB için planlama çalışmaları devam etmektedir.

Mersin’de ikisi faal, üçü kamulaştırma ve altyapı, ikisi yer seçimi sonrası kuruluş aşamasında olmak üzere yedi organize sanayi bölgesi ve irili ufaklı 15 küçük sanayi sitesi bulunmaktadır. Faal durumdaki organize sanayi bölgeleri, Mersin-Tarsus Organize Sanayi Bölgesi ve Silifke Organize Sanayi Bölgesi’dir. Mersin-Tarsus Organize Sanayi Bölgesi’nde dört ve beşinci kısım genişleme alanlarına ilişkin planlama çalışmaları devam etmektedir. Mersin-Tarsus Tarımsal Ürün İşleme İhtisas Organize Sanayi Bölgesinde altyapı çalışmaları, Tarsus Organize Sanayi Bölgesi’nde kamulaştırma ve altyapı çalışmaları, Mut

Organize Sanayi Bölgesi'nde ise trafo, elektrik ve yol altyapısı çalışmaları sürmektedir. Anamur Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi ve Erdemli Organize Sanayi Bölgesinde ise, yer seçimi çalışmaları tamamlanmış olup, kuruluş süreci devam etmektedir.

vii. Diğer Proje ve Faaliyetler

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı çerçevesinde yer alan bir destek mekanizması da Ajansın doğrudan finansman desteği dışında yer alan Üreten Şehirler Programı kapsamında sağlanan desteklerdir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın koordinasyonunda yürütülen Üreten Şehirler Programının hedefi; sanayinin ülke genelinde dengeli gelişimi ve büyüme odaklarının uluslararası alanda rekabetçi bir üretim yapısına kavuşması için, işletmelerin küresel üretim sistemlerine entegrasyonunun güçlendirilmesi, şehirlerin uluslararası erişilebilirliğinin ve kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesi, sanayi, teknoloji ve yenilik altyapıları ile beşerî sermaye ve kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesidir. 2021 Yılı Üreten Şehirler Programı kapsamında destek almaya hak kazanan Adana Sanayi Odası'nın "Çukurova Enerji Verimliliği Projesi" ile Mersin-Tarsus Tarımsal Ürün İşleme İhtisas Organize Sanayi Bölgesi (TÜİOSB)'nin "İhracat Odaklı Dijital Dönüşüm Projesi"nin uygulama süreçleri 2022 yılı başında başlatılmıştır. Bu projeler için 2023 yılında ayrılan ödenek 2.500.000 TL'dir. 2022 Yılı Üreten Şehirler Programı kapsamında destek almaya hak kazanan Temiz Üretim Tematik Teknik Destek Projesi'nin uygulama süreci başlatılacaktır. Bu proje kapsamında 2023 yılında sağlanacak destek miktarı 4.500.000 TL'dir. Ayrıca, yerel kurum ve kuruluşlarla istişare içerisinde geliştirilecek olan yeni proje önerileri yıl içerisinde Bakanlığa sunulacaktır.

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında gerçekleştirilecek olan faaliyet ve projelerin zaman planlaması aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Proje / Faaliyet	2023		2024		2025	
	1.Altı Ay	2.Altı Ay	1.Altı Ay	2.Altı Ay	1.Altı Ay	2.Altı Ay
Sanayi ve Teknoloji Bölgeleri İhtiyaç Analizi raporunun güncellenmesi						
Ürün Uzaı Analizi çalışmasının yapılması ve değerlendirme raporunun hazırlanması						
Bölgesel Girdi-Çıktı Analizi çalışmasının yapılması						
Yeşil hidrojene yönelik araştırma çalışmasının yapılması						

3 Aylık İl İş ve Yatırım Gündemi Bilgi Notlarının hazırlanması						
Kurum/kuruluş ziyaretlerinin gerçekleştirilmesi						
İlçe ziyaretlerinin gerçekleştirilmesi						
Kamu kurum ve kuruluşları ile yerel yönetimlere yönelik enerji ve su verimliliği, atık yönetimi, AB yeşil mutabakatı, karbon nötr şehirler gibi alanlarda farkındalık etkinliği ve eğitici eğitimi düzenlenmesi						
Firma Ziyaretleri						
Invest in Adana & Invest in Mersin Web Sitelerinin Güncellenmesi ve Takibi						
Adana ve Mersin Yatırım Filmlerinin Güncellenmesi						
B2B Faaliyetleri						
Yatırım Süreçlerine Dair Bilgilendirme Faaliyetleri						
Yatırım ve Ekonomi Odaklı STK Ziyaretleri						
Fahri Konsolos Ziyaretleri						
Adana ve Mersin Yatırım Haritasının Güncellenmesi ve Basımı						
2021 Yılı Yenilik ve Verimlilik KÖA MDP						
2022 Yılı Genç İstihdamı Faizsiz Kredi Desteği Programı						
2023 Yılı Yönetim Danışmanlığı Teknik Destek Programı						
Güdümlü Proje Desteği						
2021 Yılı Üreten Şehirler Programı						
2022 Yılı Üreten Şehirler Programı						
2023 Yılı Üreten Şehirler Programı						
SOP İzleme ve Değerlendirme						

f. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programının uygulama sürecindeki kurumlar arası ve Ajans içi koordinasyonunun sağlanmasından Planlama ve Programlama Birimi (PPB) sorumludur. PPB, SOP kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlerin raporlamasını SOP Yönetim Planı çerçevesinde gerçekleştirmekte ve gerektiğinde Ajans dışındaki kurumlardan gerekli bilgileri temin etmektedir.

g. İzleme ve Değerlendirme

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında yer alan bileşenlere ilişkin ilerlemeler, PPB tarafından takip edilmekte ve Ajans Yönetim Kurulu toplantılarında

Yönetim Kurulu üyeleriyle paylaşılmaktadır. Ajans kendi içinde SOP kapsamındaki faaliyet ve süreçleri takip etmek için toplantılar gerçekleştirmektedir. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülen mali ve teknik desteklerin uygulamasından Proje Uygulama Birimi (PUB), izlemesinden İzleme ve Değerlendirme Birimi (İDB), yatırım destek faaliyetlerinden Adana ve Mersin Yatırım Destek Ofisleri sorumludur. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülen faaliyetlerin çıktılarının izleme ve değerlendirmesi, faaliyetin türüne göre ilgili birim tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu izleme ve değerlendirmelere ilişkin bilgilendirme ve paylaşımlar Ajans içi koordinasyon toplantılarında yapılmaktadır. SOP kapsamında varsa diğer kurumlar tarafından gerçekleştirilen faaliyetlerin izlemesi de faaliyetle ilişkili Ajans birimi tarafından gerçekleştirilmektedir.

SOP'lara ilişkin raporlama Ajans Ara Faaliyet Raporu ile Ajans Yıllık Faaliyet Raporu kapsamında ilgili birimler tarafından yapılmaktadır. Raporlama çalışmalarında koordinasyon görevi Ajans faaliyet raporlarında olduğu gibi PPB'ye aittir. İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında belirlenen faaliyetlere ilişkin 2023 yılı bütçe bilgileri aşağıda yer almaktadır:

Bileşenler	Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süre	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz, Programlama	Sanayi ve Teknoloji Bölgeleri İhtiyaç Analizi raporunun güncellenmesi	MYDO, AYDO	01.01.2023-31.03.2023	-
	Ürün Uzayı Analizi çalışmasının yapılması ve değerlendirme raporunun hazırlanması	PPB	01.01.2023-31.12.2023	200.000
	Bölgesel Girdi-Çıktı Analizi çalışmasının yapılması	PPB, PUB	01.01.2023-30.06.2023	50.000
	Yeşil hidrojene yönelik araştırma çalışmasının yapılması	AYDO	01.01.2023-31.12.2023	-
İşbirliği ve Koordinasyon	3 Aylık İl İş ve Yatırım Gündemi Bilgi Notlarının hazırlanması	MYDO, AYDO	01.01.2023-31.12.2023	-
	Kurum/kuruluş ziyaretlerinin gerçekleştirilmesi	MYDO, AYDO	01.02.2023-30.11.2023	-
	İlçe ziyaretlerinin gerçekleştirilmesi	MYDO, AYDO, PPB	01.02.2023-30.11.2023	-
Kapasite Geliştirme	Kamu kurum ve kuruluşları ile yerel yönetimlere yönelik enerji ve su verimliliği, atık yönetimi, AB yeşil mutabakatı, karbon nötr şehirler gibi alanlarda farkındalık etkinliği ve eğitici eğitimi düzenlenmesi	MYDO, AYDO	01.01.2023-30.09.2023	-

Yatırım Destek ve Tanıtım Faaliyetleri	Firma Ziyaretleri (Yeni Kurulan Firmalar, YTB Alan Firmalar, İnovatif Girişimciler, Başarı Örnekleri, Ajanstan Destek Alan Firmalar vb. gibi)	MYDO, AYDO	01.01.2023-31.12.2023	-
	Invest in Adana & Invest in Mersin Web Sitelerinin Güncellenmesi ve Takibi	MYDO, AYDO	01.02.2023 - 01.04.2023	75.000
	Adana ve Mersin Yatırım Filmlerinin Güncellenmesi	MYDO, AYDO	01.03.2023-01.06.2023	75.000
	B2B Faaliyetleri	MYDO, AYDO	01.03.2023-30.11.2023	400.000
	Yatırım Süreçlerine Dair Bilgilendirme Faaliyetleri	MYDO, AYDO	01.01.2023-31.12.2023	-
	Yatırım ve Ekonomi Odaklı STK Ziyaretleri	MYDO, AYDO	01.01.2023-31.12.2023	-
	Fahri Konsolos Ziyaretleri	MYDO, AYDO	01.01.2023-31.12.2023	-
	Adana ve Mersin Yatırım Haritasının Güncellenmesi ve Basımı	MYDO, AYDO	01.04.2023-01.06.2023	90.000
Ajans Destekleri	2021 Yılı Yenilik ve Verimlilik KÖA MDP	İDB	01.01.2023-30.06.2023	6.000.000
	2022 Yılı Genç İstihdamı Faizsiz Kredi Desteği Programı	İDB, DHB	01.01.2023-31.12.2023	25.000.000
	Genç İstihdamı Faizsiz Kredi Desteği Programı idari giderleri	PUB	01.01.2023-31.03.2023	350.000
	2023 Yılı Yönetim Danışmanlığı Teknik Destek Programı	AYDO, MYDO, PPB, PUB, İDB	01.01.2023-31.12.2023	1.500.000
	Güdümlü Proje Desteği	AYDO, MYDO, PPB, PUB, İDB	01.01.2023-31.12.2023	-
Diğer Proje ve Faaliyetler	2021 Yılı Üreten Şehirler Programı	İDB	01.01.2023-30.06.2023	2.500.000
	2022 Yılı Üreten Şehirler Programı (Temiz Üretim Tematik Teknik Destek Programı)	AYDO, MYDO, PPB, PUB, İDB	01.01.2023-31.12.2023	4.500.000
	2023 Yılı Üreten Şehirler Programı	AYDO, MYDO, PPB, PUB, İDB	01.01.2023-31.12.2023	-
Toplam			40.740.000	

2.2. Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (Girişimcilik SOP)

a. Amaç

Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programın genel amacı, Çukurova Bölgesi'nde girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesidir. Programın zel amaçları ise şunlardır:

1. Teknoloji ve yenilik odaklı girişimciliğin geliştirilmesi,
2. Kadın ve genç girişimciliği ile sosyal girişimciliğin geliştirilmesi,
3. Girişimcilik kültürü ve farkındalığının artırılması,
4. Finansmana erişim araçlarının geliştirilmesidir.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Girişimcilik lkemizin sosyal ve ekonomik gelişiminde anahtar role sahiptir. Girişimciliğin teşvik edilmesi amacıyla, özellikle son yıllarda, yoğun biçimde kamu kaynağı tahsis edilmekle beraber, girişimciliğin ekosistem yaklaşımıyla geliştirilmesi bakımından bazı eksiklikler bulunmaktadır. Girişimciliğe yönelik ulusal istatistikler ve Türkiye'nin bu alandaki performansını kıyaslamalı biçimde ortaya koyan uluslararası çalışmalar, ülkemizin bu alanda önemli bir yol kat etmiş olduğunu, ancak ekosistemin hala geliştirilecek yönleri bulunduğunu ortaya koymaktadır. Birleşmiş Milletler'e bağlı Dünya Fikri Mülkiyet rgt tarafından açıklanan ve 132 ülkenin yarıştığı "Küresel İnovasyon Endeksi"nde 2022 yılında dört basamak yükselen Türkiye, 37'inci sıraya çıkararak tarihindeki en iyi sıraya ulaşmıştır. st-orta gelir grubu ülkeler arasında Türkiye, 7 ana bileşenin altısında, grup ortalamalarının üzerinde performans sergilemektedir. Türkiye'nin en iyi performans gösterdiği bileşen ise "Yaratıcı ıktılar"dır. Bu bileşende Türkiye, geçen yıla göre 20 basamak yükselişe 15. sırada yer alarak Kuzey Afrika/Batı Asya grubu ülkeleri arasında birinci olmuştur. Ülkemiz "Piyasaların ok Yönlülüğü" bileşeninde ise 12 basamak yükselişe 37. sırada yer almıştır. İnovasyon çıktılarında, girdilerinden daha iyi performans sergileyen Türkiye, 6 göstergede ilk 10 içerisinde yer almayı başarmıştır. Türkiye "kökene göre endüstriyel tasarımlar" göstergesinde ise 132 ülke arasında birinci olmuştur. Bu başarılı sonuçlarda, inovasyonu destekleyici politika ve mekanizmaların hayata geçirilmesi, AR-GE, inovasyon ve girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesinin önemli katkısı olduğu değerlendirilmektedir.

Bu erevede, Ajansımız tarafından uygulanmakta olan Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programının ıkış noktasını On Birinci Kalkınma Planı başta olmak üzere ulusal stratejilerde belirlenen öncelikler ve Çukurova Bölge Planı'nın hedefleri oluşturmaktadır.

Ajansımız 2015 yılından bu yana girişimcilik alanında faaliyet göstermektedir. Ajansımız bugüne kadar girişimcilik konusunda farkındalığı artırmaya yönelik çalışmalar yürütmüş ve bölgede girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesine öncülük etmiştir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda yürütülen Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında Adana ve Mersin illerinde iki girişimcilik merkezi ile Adana'nın Yüreğir ilçesinde bir sosyal girişimcilik merkezi kurulmuştur. Girişimcilerin kapasitelerini geliştirmeye yönelik ön hızlandırma faaliyetleri gerçekleştirilmiş ve ağırlıklı olarak teknoloji tabanlı girişimlere odaklanılmıştır. Önümüzdeki dönemde ise mentörler, hızlandırıcı kurumlar ve yatırımcıların kapasitelerini geliştirmeye ve bunlar arasındaki iş birliğini artırmaya yönelik faaliyetler ile girişimcilik ekosisteminin güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Sosyal girişimcilik alanı ise bölgemiz için oldukça yeni bir alan olup, sınırlı düzeyde çalışma bulunmaktadır. Son dönemde yaşanan göç, salgın, sosyal ve çevresel sorunlar göz önünde bulundurulduğunda sosyal girişimciliğin ve sosyal inovasyonun önemi gün geçtikçe artmaktadır. Göçle bölgeye gelen nüfusun sosyo-ekonomik ve kültürel uyumu, mevsimlik tarım işçilerinin sosyal ve mekânsal bütünleşmesi, özel ilgi gruplarının farklılaşan ihtiyaçlarının gözetilmesi, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, çevre dostu teknoloji ve yenilikçi uygulamalar yoluyla temiz üretimin geliştirilmesi, çevre dostu ambalaj tasarımlarının geliştirilmesi gibi konular bölgemizin sosyo-ekonomik kalkınması açısından oldukça kritiktir. Bu alanlarla ilgili farkındalığın artırılması, yenilikçi ve yaratıcı çözümlere dayanan sosyal girişimcilik çalışmalarının teşvik edilmesi, sosyal girişimciliği güçlendirecek ara yüzlerin kurulması veya geliştirilmesi son derece önemlidir. Ayrıca, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Dünya Bankası ve beş kalkınma ajansının işbirliğinde yürütülen "Türkiye'deki Mülteciler ve Ev Sahibi Topuluklar Arasında Sosyal Girişimcilik, Güçlendirme ve Uyum (SEECO)" Projesi ile bölgede sosyal girişimcilik konusunda gerekli altyapının oluşturulması hedeflenmektedir.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı çerçevesinde 2023 yılında yapılacak olan faaliyetler kapsamında belirlenen çıktılar aşağıda yer almaktadır:

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Bileşenler	Ölçüm Birimi	Çıktı Hedefi	Doğrulama Kaynağı
Ekosistem buluşmalarının organize edilmesi		Adet	1 toplantı	Ajans Faaliyet Raporu

Sosyal finansman aktörlerinin eşleştirilmesi		Adet	1 eşleştirme etkinliği	Ajans Faaliyet Raporu
Girişimcilerin kapasitelerini geliştirmeye yönelik hızlandırma programının ve lobi geliştirme faaliyetlerinin düzenlenmesi	Kapasite Geliştirme	Adet	1 eğitim programı, 2 meet up	Ajans Faaliyet Raporu, Katılımcı Listeleri
Ön Kuluçka Programının düzenlenmesi		Adet	1 ön kuluçka programı	Ajans Faaliyet Raporu, Katılımcı Listeleri
Hızlandırıcı kuruluşlar için kapasite geliştirme faaliyetlerinin düzenlenmesi		Adet	1 eğitim	Ajans Faaliyet Raporu, Katılımcı Listeleri
Yatırımcıların kapasitelerini geliştirmeye yönelik lobi geliştirme faaliyetlerinin düzenlenmesi		Adet	1 çalışma ziyareti, 1 eğitim	Ajans Faaliyet Raporu, Katılımcı Listeleri
Girişimci-yatırımcı buluşmalarının gerçekleştirilmesi		Tanıtım ve Yatırım Destek	Adet	1 etkinlik, 10 yatırımcı-girişimci görüşmesi
Bölgenin girişimcilik ekosisteminin tanıtımına yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilmesi	Adet		1 röportaj, 1 video	Ajans Faaliyet Raporu
2022 Yılı Genç Girişimci Destek Programı	Ajans Destekleri	Adet	10 proje	Ajans Faaliyet Raporu
2023 Yılı Kitle Fonlama Desteği		Adet	1 destek programı	Ajans Faaliyet Raporu
“Türkiye’deki Mülteciler ve Ev Sahibi Topluluklar Arasında Sosyal Girişimcilik, Güçlendirme ve Uyum (SEECO)” Projesi	Diğer Proje ve Faaliyetler	Adet	2 uluslararası finansmanlı proje	Ajans Faaliyet Raporu
“Sürdürülebilir Sosyo-Ekonomik Uyum İçin Girişimcilik Kapasitesinin Geliştirilmesi (ENHANCER)” Projesi				
SOP İzleme ve Değerlendirme Çalışmaları	İzleme Değerlendirme	Adet	1 rapor	SOP Yıllık Raporu, Ajans Faaliyet Raporu

Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında 2021-2023 yıllarında yapılacak olan faaliyetler sonunda ulaşılmaları hedeflenen sonuçlar aşağıda ifade edilmektedir:

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
-----------	--------------------	--------------	-------	-------------------

1,3	Yenilik ve teknoloji odaklı yeni girişim/start-up sayısı	Adet	10	Ajans Faaliyet Raporu
1,3	Başarılı girişim/start-up sayısı	Adet	5	Ajans Faaliyet Raporu
1	Patent/faydalı model/endüstriyel tescil alan girişim sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
1	Başarıyla ticarileştirilen inovatif ürün sayısı	Adet	5	Ajans Faaliyet Raporu
1,4	Yatırımcı ile buluşturulan girişim sayısı	Adet	15	Ajans Faaliyet Raporu
1,2,4	Yatırım alan girişim sayısı	Adet	5	Ajans Faaliyet Raporu
3,4	Melek yatırımcı lisansı alan yatırımcı sayısı	Adet	5	Ajans Faaliyet Raporu
2,3	Başarılı sosyal girişimci sayısı	Adet	5	Ajans Faaliyet Raporu
2,3	Kurulan sosyal kooperatif sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
1,2,3,4	Ajansın destek mekanizmaları ile desteklenen ekosistem aktörlerinin sayısı	Adet	30	Ajans Faaliyet Raporu
2	Geliştirilen sosyal girişim projesi sayısı	Adet	30	Ajans Faaliyet Raporu

d. Proje ve Faaliyetler

i. İşbirliği ve Koordinasyon

Ekosistem Buluşmalarının Organize Edilmesi

Ekosistem aktörleri arasında tecrübe paylaşımı, bölgedeki girişimcilik faaliyetlerinin tamamlayıcılığının sağlanması ve girişimcilik ekosisteminin güçlendirilmesine yönelik bölgedeki paydaşların katılımıyla ekosistem buluşmaları organize edilecektir. 2022 Yılı Kasım ayında ilan edilen Genç Girişimci Destek Programı kapsamında ekosistem aktörlerinin bir araya geleceği etkinliklerin gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Sosyal Finansman Aktörlerinin Eşleştirilmesi

Günümüzde işletmeler geleneksel kâr etme hedeflerinin ötesine bakmakta, toplum ve çevre üzerindeki etkilerini yeniden düşünmekte, paydaşlarla olumlu ve sürdürülebilir ilişkiler geliştirmenin yollarını aramaktadır. Kurumsal sosyal sorumluluk, işletmelerin sosyal ve çevresel kaygılarını ticari faaliyetlerine ve paydaşlarıyla etkileşimlerine gönüllü olarak entegre ettikleri bir kavramdır ve işletmelerin daha iyi

bir topluma ve daha temiz bir çevreye gönüllü olarak katkıda bulunmasını içermektedir. Sosyal sorumluluğu önceliklendiren işletmeler sosyal finansman pazarının arz tarafını oluşturmaktadır. Sosyal girişimciler ise sosyal finansmanın talep tarafını oluşturmaktadır. Sosyal girişimciler öncelikli toplumsal sorunları, maddi fayda ve kâr ön planda olmaksızın, çözümlenmeyi ve problemi ortadan kaldırmayı hedefleyen girişimcilerdir. Sosyal girişimler, gerek kâr maksimizasyonundan çok sosyal faydaya odaklanmaları, gerekse hedef kitlelerinin dezavantajlı gruplar olması gibi nedenlerden dolayı işletme modellerini sürdürmekte ve finansman bulmakta çeşitli zorluklar yaşamaktadırlar. Ajansımız sosyal sorumluluk projeleri yürütmek isteyen şirketler ile sosyal girişimlerine destek arayanlar arasında köprü kurulmasında aktif rol oynayacaktır. Benzer alanda faaliyet gösteren kuruluşlar ile iş birliği yapılarak sosyal finansman aktörlerinin eşleştirilmesi, görüşmelere eşlik edilmesi ve projelerin hayata geçirilmesine aktif biçimde katkı sağlanması hedeflenmektedir.

ii. Kapasite Geliştirme

Girişimcilerin Kapasitesinin Geliştirilmesi

2022 Yılı Genç Girişimci Destek Programı kapsamında finansal destek sürecini başarılı bir şekilde tamamlayan girişimciler için yatırım süreçlerinin yönetilmesi, girişimin faaliyetine özgün sözleşmeler, startup hukuku, kişisel verilerin korunması uyum süreçleri, uluslararası şirket kurulumları ve vergi avantajları, network oluşturma, dış ticaret, alternatif finansman kaynakları, yatırımcı sunumu hazırlama gibi konuları içeren bir hızlandırma programı organize edilecektir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Dünya Bankası yürütücülüğünde devam eden “Türkiye’deki Mülteciler ve Ev Sahibi Topluluklar Arasında Sosyal Girişimcilik, Güçlendirme ve Uyum (SEECO)” Projesi kapsamında bölgedeki mültecilerin girişimcilik kapasitelerinin geliştirilmesi yoluyla sosyal uyumun sağlanmasına yönelik kapasite geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.

Ön Kuluçka Programının Düzenlenmesi

2022 Yılı Genç Girişimci Destek Programı kapsamında girişimlere ölçeklenebilir, karlı, hızlı büyüyen ve tekrarlanabilir bir iş modeline sahip olmaları için çeşitli ve kapsamlı destekler sunan bir ön kuluçka programı organize edilecektir.

Hızlandırıcı Kuruluşların Kapasitesinin Geliştirilmesi

Start-up şirketlerin sınırlı geçmiş veriye sahip olmaları ve genellikle düşük operasyonel kaldıraç nedeniyle geçmişte faaliyet zararı kaydetmiş olmaları, bu şirketlerin büyüme performanslarını ve faaliyet karı oranının nasıl bir patikada gelişeceğini tahmin etmeyi zorlaştırmaktadır. Bu zorlukları aşmak için benzer alanlarda faaliyet gösteren ve nispeten belli bir büyüklüğe ulaşmış şirketlerin büyüme patikalarını ve operasyonel karlılık oranlarını dikkate alarak öngörülerde bulunulmasına girişim değerlendirme adı verilmektedir. Bu çerçevede Ajans, 2023 yılı içerisinde, girişimcilik merkezleri, yenilik merkezleri ve teknoloji geliştirme bölgeleri başta olmak üzere girişimcilerin ölçeklenmesiyle ilgili çalışan hızlandırıcı kuruluşların girişim değerlendirme konusundaki kapasitelerini artırmaya yönelik faaliyetler yürütülecektir.

Yatırımcı Kuruluşların Kapasitesinin Geliştirilmesi

Ajans, sanayi ve ticaret odaları ile işbirliği halinde bölgedeki nitelikli yatırımcıların sayısının artırılması için çeşitli faaliyetler yürütecektir. Melek yatırım ağları ile irtibata geçilerek melek yatırımcılar bölgeye davet edilecektir. Melek yatırımcı eğitimleri organize edilecektir. Bölgede melek yatırımcı olma potansiyeli taşıyan iş insanları için İstanbul ekosistemi ile tanıştıkları ve “demoday” etkinliğine katılım sağladıkları bir çalışma ziyareti düzenlenecektir.

iii. Tanıtım ve Yatırım Destek

Girişimci-Yatırımcı Buluşmalarının Gerçekleştirilmesi

2022 Yılı Genç Girişimci Destek Programı kapsamında finansal destek sürecini başarılı bir şekilde tamamlayan girişimciler için ürünlerini tanıtacakları ve yatırımcılar ile birebir görüşmeler gerçekleştirecekleri bir etkinlik organize edilecektir. Etkinlik ile hem alternatif finansman kaynakları konusunda bölgenin farkındalığının artırılması hem de girişimcilerin iş fikirlerinin yatırımcılara sunulması sağlanacaktır.

Bölgenin Girişimcilik Ekosisteminin Tanıtımına Yönelik Faaliyetlerin Gerçekleştirilmesi

Bölgenin girişimcilik ekosisteminin tanıtımına yönelik “e-girişim”, “webrazzi”, “swipeline” gibi dijital platformlar ile işbirliği yapılacaktır. Girişimciler açısından bölgenin yatırım ortamının tanıtıldığı bir video içeriği oluşturulacaktır.

iv. Ajans Destekleri

2022 Yılı Genç Girişimci Destek Programı

Erken aşama girişimciler için mentörlük, danışmanlık, ağ oluşturma, tohum yatırım gibi unsurların yer aldığı ve desteğin aşamalı olarak sağlandığı bir mali destek programı yürütülecektir. Programın toplam bütçesi 5.000.000 TL olarak belirlenmiştir. Bu kaynağın 2023 yılı içerisinde kullanılması öngörülmektedir. Program kapsamında finansal destek başvuruları değerlendirilecek, başvuru sahipleri ile sözleşme imzalanacak, projelerin izleme ve değerlendirme süreçleri yürütülecektir. Programın üçüncü aşaması olan hızlandırma programı ve dördüncü aşaması olan girişimci-yatırımcı buluşmasının 2023 yılında tamamlanması öngörülmektedir.

Programın önceliği, akıllı tarım ve gıda teknolojileri, akıllı ve sürdürülebilir şehirler, temiz üretim ve enerji, sağlık, çevre, sanayide dijital dönüşüm, nanoteknoloji, büyük veri, mobil uygulamalar, oyun, yapay zekâ, blockchain, metaverse, NFT, bulut bilişim gibi teknoloji yoğun sektörlerde tasarım aşamasında olan iş fikirlerinin olgunlaştırılması, ürün pazar uyumlarının test edilmesi, gerekli olması durumunda iş fikrinin pivot edilmesi ve minimum uygulanabilir ürünlerin (MVP) üretilmesidir. Program kapsamında 18-35 yaş arasındaki T.C. vatandaşı olan gerçek kişiler uygun başvuru sahibidir. Başvurular Türkiye geneline açık olup, finansal destek alan başvuru sahiplerinin proje bitimine kadar olan sürede TR62 Bölgesi'nde kayıtlı bir şirket kurmaları zorunludur. Ajans destek oranının %100 olduğu Program çerçevesinde proje başına destek miktarı en az 50.000 TL, en fazla 500.000 TL'dir. Proje uygulama süresi 6 ay olarak belirlenmiştir.

2023 Yılı Kitle Fonlama Desteği

Kitle fonlaması, genç işletmelerin ve yeni girişimcilerin finansman temini konusunda yaşadıkları sorunlara alternatif ve modern bir finansal kaynak yöntemi olarak ortaya çıkmıştır. Yeni kurulan ve küçük işletmelerin sermaye ve teminat bulmakta yaşadığı zorluklar, toplumdaki yardımlaşma bilinci ve isteği ile internet üzerinden kitlelere erişimin daha kolay olması gibi motivasyonlarla kitle fonlaması sıklıkla uygulanan bir yöntem haline gelmiştir. Kitle fonlaması genellikle internet platformlarının girişimci ve fon sağlayıcı arasında aracı olduğu bir yapı olup, bu sürecin işleyişini internet platformları, girişimci ve fon sağlayıcı arasındaki ilişkiler oluşturmaktadır. Ajansımız ulusal düzeyde hazırlanmakta olan program ile bütünleşik biçimde bölgede kitle fonlama desteğini 2023 yılında hayata geçirmeyi planlamaktadır. Destek için ayrılan toplam bütçe 1.500.000 TL'dir.

v. Diğer Proje ve Faaliyetler

Üreten Şehirler Programı kapsamında proje önerilerinin geliştirilmesi için yerel paydaşlarla işbirliğinde çalışmalar gerçekleştirilecektir. Girişimcilik ve sosyal girişimcilik alanlarında dış finansmanla başlatılmış olan “Türkiye’deki Mülteciler ve Ev Sahibi Topluluklar Arasında Sosyal Girişimcilik, Güçlendirme ve Uyum Projesi (SEECO)” ve “Sürdürülebilir Sosyo-Ekonomik Entegrasyonun Sağlanması için Girişimcilik Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi (ENHANCER)” kapsamındaki faaliyetlere yerel ortak olan Ajansımız tarafından katkı sağlanacaktır. Ayrıca, Ajansımızın proje ortağı olduğu uluslararası finansmanlı Mavi Büyüme (Integrated intervention plan for sustainable development and for the implementation of maritime-coastal action cluster and development policies in the framework of Blue Growth) Projesinin faaliyetleri 2023 yılında devam edecektir.

Türkiye’deki Mülteciler ve Ev Sahibi Topluluklar Arasında Sosyal Girişimcilik, Güçlendirme ve Uyum (SEECO) Projesi

Avrupa Birliği FRIT II Mali Yardım Fonu çerçevesinde, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Dünya Bankası Türkiye yürütücülüğünde, Çukurova, Doğu Akdeniz, İpekyolu, Karacadağ ve Dicle Kalkınma Ajansı’nın yerel ortaklığında yürütülen proje, Türkiye’nin hedef bölgelerinde mülteciler ve ev sahibi topluluklar için kadın ve gençlerin geçim durumlarını iyileştirmeyi ve sosyal uyumlarına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Projenin bileşenleri:

1. Mülteci ve Ev Sahibi Toplumda Kadınlar ve Gençler için Sosyal Girişimcilik (26 M €)
2. Mülteci ve Ev Sahibi Toplumda Geçim Kaynakları ile İlgili Tesislerin Kurulması (9,5 M €)
3. Kurumsal Kapasite Güçlendirme & Proje Yönetimi (4 M €)

İlgili kurumlardan temin edilen veriler kullanılarak yapılan masa başı araştırmalar ve saha çalışmaları yapılarak Adana ve Mersin illeri için İhtiyaç Analizi ve Pazar Analizi Raporları hazırlanmıştır. 2023 yılında bu raporlar temel alınarak proje bileşenleri çerçevesinde planlanan faaliyetler gerçekleştirilecektir. Bu doğrultuda, birinci bileşende topluluk uygulama partnerleri ile işbirliği halinde kadınlara ve gençlere yönelik inkübasyon ve hızlandırma programları uygulanacak, girişimci adaylarına teknik destek ve mali destek sağlanacaktır. İkinci bileşende ise Valilikler ve Belediyeler tarafından geliştirilecek projeler ile geçim kaynakları ile ilgili tesislerin kurulması desteklenecektir. Bu iki bileşen için proje süresince Çukurova Bölgesi’ne ayrılan bütçe toplam 5.900.000 €’dur. Ayrıca, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yönetilen üçüncü bileşen kapsamında gerçekleştirilecek kapasite güçlendirme faaliyetlerine Ajansımız katılım sağlayacaktır. SEECO Projesinin ikinci bileşeni olan “Sosyal Girişimcilik ve Geçim Kaynağı Tesislerinin Kurulması” bileşeni kapsamında Adana’da Seyhan Belediyesi tarafından “SEYTIM Girişimcilik Merkezi Projesi” ve Mersin’de Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından “Halkkent Sosyal

Girişimcilik Merkezi Projesi” hazırlanmış ve bu iki proje desteklenmeye hak kazanmıştır. Her bir projenin bütçesi 150.000 €’dur. SEYTIM Girişimcilik Merkezi’nde proje kapsamında bilgisayar, epoksi, cam füzyon ve tekstil atölyeleri ile kreş ve çocuk kulübü kurulacaktır. Halkkent Sosyal Girişimcilik Merkezi’nde ise mutfak, güzellik, tekstil, bilgisayar atölyeleri, seminer salonu ve çocuk oyun odası oluşturulacaktır. Bu merkezlerde kadın ve genç girişimciliği ile beceri geliştirmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Sürdürülebilir Sosyo-Ekonomik Uyum İçin Girişimcilik Kapasitesinin Geliştirilmesi (ENHANCER) Projesi

Avrupa Birliği FRIT II Mali Yardım Fonu çerçevesinde, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD) yürütücülüğünde, 10 kalkınma ajansının yerel ortaklığında 11 ilde yürütülen proje, geçici koruma kapsamındaki Suriyeli mültecilerin girişimcilik ve geçim olanaklarını iyileştirerek ev sahibi topluluklarla karşılıklı uyumunu sağlamaya katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Toplam 32.000.000 Euro bütçeli projenin bileşenleri, doğrudan girişimcilere yönelik müdahaleler, yerel kurumları ve ekosistemi geliştirmeye yönelik müdahaleler ve ulusal ve yerel kurumlar için politika çerçevesini geliştirmeye yönelik müdahalelerden oluşmaktadır.

Proje kapsamında bugüne kadar dört teklif çağrısı ilan edilmiştir. Bu çağrılar kapsamındaki programlar, Ortak Kullanım Tesisleri Hibe Programı (4.300.000 €), Girişimcilik Ekosistemindeki Kurumların Kapasitelerinin Geliştirilmesi Hibe Programı (3.000.000 €), İstihdam Yaratma Odaklı KOBİ Hibe Programı (3.000.000 €) ve İstihdam Yaratma Odaklı Kooperatif Hibe Programı (2.000.000 €)’dır. Programlar kapsamında destek sağlanan projelerin uygulama süreçleri devam etmektedir. Ortak Kullanım Tesisleri Hibe Programı kapsamında desteklenen projeler; Çukurova Üniversitesi’nin “Kapsayıcı Tarım”, Yüreğir Belediyesi’nin “İş Geliştirme Merkezi”, Kozan Organize Sanayi Bölgesi’nin “Girişimcilik ve Teknoloji Merkezi”, Çukurova Teknoloji Geliştirme Bölgesi’nin “Adana Girişimcilik Merkezi Kapasite Geliştirme”, Adana Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği’nin “Girişimcilik Destek ve Geliştirme Merkezi”, Tarsus Belediyesi’nin “Mantar Üretim Tesisi” ve Mersin Teknoloji Geliştirme Bölgesi’nin “Herkes İçin İnovasyon” projeleridir. Bu 7 proje ile sağlanan toplam destek 1.520.000 Euro’dur.

Girişimcilik Ekosistemindeki Kurumların Kapasitelerinin Geliştirilmesi İçin Hibe Programı çerçevesinde Mersin Geliştirme ve Araştırma Derneği’nce hazırlanan ve desteklenen proje, yaklaşık 30.000 Euro bütçeye sahiptir. İstihdam Yaratma Odaklı KOBİ Hibe Programı kapsamında Mersin’den ADK

Konfeksiyon, Bayrak Karoser, Food Row Gıda, Gökmac Makina Çelik Konstrüksiyon İmalat, Güneysan Dorse, Kayacı Makine İmalat ve Mermas Kimya Plastik Sanayi işletmelerinin projeleri desteklenmeye hak kazanmıştır. 7 proje kapsamında sağlanan hibe toplamı, 276.600 Euro olmuştur. Son olarak ilan edilen İstihdam Yaratma Odaklı Kooperatif Hibe Programı kapsamında ise, “Mersinden Kadın Kooperatifi” ile “Mezitli Solinova Kadın Kooperatifi” toplam 452.120 Euro destek almaya hak kazanmıştır.

Özetle, ENHANCER Projesi kapsamında bölgemizde bugüne kadar destek almaya hak kazanan toplam 17 proje için sağlanan toplam destek miktarı yaklaşık 2.300.000 Euro olmuştur. Öte yandan, proje çerçevesinde ilan edilecek yeni hibe çağrılarını kapsamında yereldeki paydaş kurum ve kuruluşlara etkin şekilde duyuruların yapılması ve çağrı sürecinin yerelde sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için gereken katkı ajansımız tarafından 2023 yılında da sağlanmaya devam edecektir.

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında gerçekleştirilecek olan faaliyet ve projelerin zaman planlaması aşağıdaki Tablo’da yer almaktadır:

Proje / Faaliyet	2023		2024		2025	
	1.Altı Ay	2.Altı Ay	1.Altı Ay	2.Altı Ay	1.Altı Ay	2.Altı Ay
Ekosistem buluşmalarının organize edilmesi						
Sosyal finansman aktörlerinin eşleştirilmesi						
Girişimcilerin kapasitelerini geliştirmeye yönelik hızlandırma programının ve lobi geliştirme faaliyetlerinin düzenlenmesi						
Ön Kuluçka Programının düzenlenmesi						
Hızlandırıcı kuruluşlar için kapasite geliştirme faaliyetlerinin düzenlenmesi						
Yatırımcıların kapasitelerini geliştirmeye yönelik lobi geliştirme faaliyetlerinin düzenlenmesi						
Girişimci-yatırımcı buluşmalarının sağlanması						
Bölgenin girişimcilik ekosisteminin tanıtımına yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilmesi						
2022 Yılı Genç Girişimci Destek Programı						
2023 Yılı Kitle Fonlama Desteği						
“Türkiye’deki Mülteciler ve Ev Sahibi Topluluklar Arasında Sosyal Girişimcilik, Güçlendirme ve Uyum” Projesi						
“Sürdürülebilir Sosyo-Ekonomik Uyum İçin Girişimcilik Kapasitesinin Geliştirilmesi” Projesi						

f. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

Sonuç Odaklı Programın uygulama sürecindeki kurumlar arası ve Ajans içi koordinasyonunun sağlanmasından Planlama ve Programlama Birimi sorumludur. PPB, SOP kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlerin raporlamasını SOP Yönetim Planı çerçevesinde gerçekleştirmekte ve gerektiğinde Ajans dışındaki kurumlardan gerekli bilgileri temin etmektedir.

g. İzleme ve Değerlendirme

Program kapsamında yer alan bileşenlere ilişkin ilerlemeler, PPB tarafından takip edilmekte ve Ajans Yönetim Kurulu toplantılarında Yönetim Kurulu üyeleriyle paylaşılmaktadır. Ajans kendi içinde SOP kapsamındaki faaliyet ve süreçleri takip etmek için toplantılar gerçekleştirmektedir. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülen mali ve teknik desteklerin uygulamasından Proje Uygulama Birimi, izlemesinden İzleme ve Değerlendirme Birimi, yatırım destek faaliyetlerinden Adana ve Mersin Yatırım Destek Ofisleri sorumludur. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülen faaliyetlerin çıktılarının izleme ve değerlendirmesi, faaliyetin türüne göre ilgili birim tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu izleme ve değerlendirmelere ilişkin bilgilendirme ve paylaşımlar Ajans içi koordinasyon toplantılarında yapılmaktadır. SOP kapsamında varsa diğer kurumlar tarafından gerçekleştirilen faaliyetlerin izlemesi de faaliyetle ilişkili Ajans birimi tarafından gerçekleştirilmektedir.

SOP'lara ilişkin raporlama Ajans Ara Faaliyet Raporu ile Ajans Yıllık Faaliyet Raporu kapsamında ilgili birimler tarafından yapılmaktadır. Raporlama çalışmalarında koordinasyon görevi Ajans faaliyet raporlarında olduğu gibi PPB'ye aittir. Program kapsamında belirlenen faaliyetlere ilişkin 2023 yılı bütçe bilgileri aşağıda yer almaktadır:

Bileşenler	Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süre	Tahmini Maliyet (TL)
	Ekosistem buluşmalarının organize edilmesi	AYDO, MYDO	01.01.2023-30.06.2023	-
	Sosyal finansman aktörlerinin eşleştirilmesi	AYDO	01.01.2023-31.12.2023	-
Kapasite Geliştirme	Girişimcilerin kapasitelerini geliştirmeye yönelik hızlandırma programının ve lobi geliştirme faaliyetlerinin düzenlenmesi	AYDO	01.07.2023-31.12.2023	400.000
	Ön kuluçka programının düzenlenmesi	AYDO	01.01.2023-31.12.2023	250.000

	Hızlandırıcı kuruluşlar için kapasite geliştirme faaliyetlerinin düzenlenmesi	AYDO	01.01.2023-30.06.2023	100.000
	Yatırımcıların kapasitelerini geliştirmeye yönelik lobi geliştirme faaliyetlerinin düzenlenmesi	AYDO	01.07.2023-31.12.2023	250.000
Yatırım Destek ve Tanıtım Faaliyetleri	Girişimci-yatırımcı buluşmalarının sağlanması	AYDO, MYDO	01.07.2023-31.12.2023	250.000
	Bölgenin girişimcilik ekosisteminin tanıtımına yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilmesi	AYDO, MYDO	01.01.2023-31.12.2023	200.000
Ajans Destekleri	2022 Yılı Genç Girişimci Destek Programı	PUB, İDB, AYDO, MYDO	01.01.2023-31.12.2023	5.000.000
	2022 Yılı Genç Girişimci Mali Destek Programı kapsamında idari giderler	PUB, AYDO		375.000
	2023 Yılı Kitle Fonlama Desteği	PUB, İDB, AYDO, MYDO	01.03.2023-31.12.2023	1.500.000
Diğer Proje ve Faaliyetler	“Türkiye’deki Mülteciler ve Ev Sahibi Topluluklar Arasında Sosyal Girişimcilik, Güçlendirme ve Uyum Projesi”	PPB, İDB, MYDO, DHB	01.01.2023-31.12.2023	-
	“Sürdürülebilir Sosyo-Ekonomik Uyum İçin Girişimcilik Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi”	PPB, MYDO	01.01.2023-31.12.2023	-
Toplam				8.325.000

2.3. Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı (Turizm SOP)

a. Amaç

Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programının genel amacı, destinasyon odaklı yaklaşım çerçevesinde Çukurova Bölgesi’nde turizmin geliştirilerek turizmden elde edilen katma değer artırılmasıdır. Programın özel amaçları:

1. Bölgede öncelikli destinasyonların geliştirilmesi ve yönetilmesi,
2. Tespit edilen destinasyonların etkin bir şekilde tanıtım ve pazarlamasının yapılarak bilinirliğinin artırılması ve
3. Bölgeye gelen turist sayısının artırılmasıdır.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

2014–2023 Çukurova Bölge Planı’nda “Uluslararası Çekim Merkezi ve Üretim Üssü Olmak” stratejisi doğrultusunda turizmin bölge için önemli bir alan olduğunun altı çizilmiş ve bir stratejik öncelik olarak “Bölgenin Turizm Potansiyelini Harekete Geçirmek” hedefi ortaya konulmuştur. Bölge Planı hedef ve stratejileri doğrultusunda 2019 yılında ilk olarak, TR62 Çukurova Bölgesi Turizm Destinasyon Stratejisi hazırlanmıştır. Söz konusu çalışmada, Adana ve Mersin illerinde öncelikli turizm türleri ve destinasyonlar tespit edilmiş, bu destinasyonlarda katma değer artırılmasına yönelik strateji çerçeveleri oluşturulmuş ve Adana ve Mersin Turizm Destinasyon Pazarlama Planları ortaya konulmuştur. Bu planlar ile bir önceki çalışmada ortaya çıkan öncelikli turizm türleri ve destinasyonların en etkin şekilde hangi yöntemlerle ve nasıl bir plan dâhilinde tanıtılması gerektiği belirlenmiştir. Gerek üst ölçekli planların turizmde rekabetçilik düzeyinin artırılması için ortaya koyduğu destinasyon yönetimi ve destinasyon odaklı pazarlama anlayışı, gerekse Ajans koordinasyonunda bölge paydaşlarıyla birlikte 2019 ve 2020 yıllarında destinasyon yönetimi ve destinasyon pazarlaması konularında yapılan çalışmalar, 2021-2023 dönemi için kurgulanan Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı’nın altlığını oluşturmaktadır.

Çukurova Bölgesini oluşturan Adana ve Mersin güçlü turizm potansiyeline sahip illerimizdir. Ancak, bugüne kadar bölgenin turizm potansiyeli yeterince harekete geçirilememiştir. Adana; binlerce yıllık tarihi geçmişi, bu geçmişten günümüze kalan sayısız tarihi eserleri, kültür ve sanat birikimi, gastronomik değerleri, son dönemde öne çıkan festivalleri ve doğal güzellikleri ile turizm potansiyeli ve çeşitliliği açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Mersin ise; medeniyetlere beşiklik etmiş tarihi birikimi, 321 km uzunluğundaki sahil şeridi, farklı birçok alanda sunduğu fırsatlar sayesinde sahip olduğu turizm çeşitliliği, uygun iklim koşulları, gastronomik ve yöresel değerleri, festivalleri, koyları ve yaylaları ile Türkiye’de turizm çeşitliliğinin en yüksek ve sezonun en uzun olabileceği iller arasında yer almaktadır. Diğer yandan, pandemi sürecinin önemli bir etkisi, insanların kitlesel turizm yerine bireysel veya küçük gruplarla yapılan turizm seçeneklerine yönelmesi olmuştur. Kitlesel turizm için mevcut altyapısı sınırlı olan bölgemizin eko-turizm, macera turizmi, agro-turizm ve inanç turizmi gibi alanlarda potansiyeli yüksek görünmektedir. İlçelerdeki zengin doğal varlıkların yanı sıra kültürel öğeler ve özgün değerleriyle bütünleşik bir yaklaşımla doğa turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi mümkündür. Daha izole veya az bilinen destinasyonlara olabilecek muhtemel talep artışlarına karşı alternatif turizm türlerinin desteklenmesi ve fiziki imkânların geliştirilmesi bölgemiz için önem arz etmektedir.

Bölgenin turizm altyapısının geliştirilmesi ve etkin tanıtım ve pazarlama faaliyetleri yürütülmesi halinde bölgedeki turizm potansiyelinin harekete geçmesi, bölgeye gelen turist sayısı ile turizm gelirinin artması ve yukarıda bahsedilen turizm alanlarına önemli yatırımların çekilmesi mümkündür. Bu durum, bölge ekonomisinde sektörün payının artmasına ve yeni istihdam olanakları sağlanmasına vesile olacaktır. Bu sebeple ortaya konulmuş olan strateji ve planlama çalışmalarını da temel alarak, sektörü harekete geçirecek altyapı eksikliklerini gidermeye ve bölgenin kültür ve turizm değerlerinin etkin bir biçimde tanıtımına yönelik olarak Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı oluşturulmuştur.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı çerçevesinde 2023 yılında gerçekleştirilecek olan faaliyetler kapsamında belirlenen çıktılar aşağıda yer almaktadır:

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Bileşenler	Ölçü Birimi	Çıktı Hedefi	Doğrulama Kaynağı
Gastronomi Envanterinin hazırlanması	Araştırma, Analiz, Programlama	Adet	1 envanter çalışması	Ajans Faaliyet Raporu
TGA ve Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri ile işbirliği faaliyetleri gerçekleştirilmesi	İşbirliği ve Koordinasyon	Adet	6 toplantı	Ajans Faaliyet Raporu
Eurovelo bisiklet ağına eklenme konusunda çalışmalar gerçekleştirilmesi ve bisiklet festivali düzenlenmesi		Adet	1 bisiklet ağı çalışması	Ajans Faaliyet Raporu
Doğa yürüyüşü rotalarının taranması, özgün ve pazarlanabilir olanlarının tanıtımının yapılması		Adet	5 doğa yürüyüşü rotası	Ajans Faaliyet Raporu
Tren turizminin bölgede hayata geçmesi için rota oluşturulması		Adet	1 rota çalışması	Ajans Faaliyet Raporu
Kalkınma Ajansları İşbirliğinde İnanç Turizmi Rotalarının Oluşturulması Çalışması		Adet	1 rota çalışması	Ajans Faaliyet Raporu
Blogger, influencer ve tur operatörlerine yönelik fam trip ve benzeri etkinlikler düzenlenmesi		Tanıtım ve Yatırım Destek	Adet, Kişi	2 organizasyon, 12 katılımcı
Tematik Turizm Rotalarının Tanıtımı Kapsamında Bal (Apikültür) Rotası çalışmasının yapılması	Adet		1 rota çalışması	Ajans Faaliyet Raporu
Adana Lezzet Festivali kapsamında tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilmesi	Adet		1 tanıtım faaliyeti	Ajans Faaliyet Raporu

Diğer tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi		Adet	1 tanıtım faaliyeti	Ajans Faaliyet Raporu
Çukurova'nın Renkleri Fotoğraf Yarışması'nın düzenlenmesi		Adet	1 yarışma	Ajans Faaliyet Raporu
2020 Turizmde Destinasyon Yönetimi Küçük Ölçekli Altyapı Programı	Ajans Destekleri	Adet	8 KÖA projesi	Ajans Faaliyet Raporu
2021 Turizmde Destinasyon Yönetimi Küçük Ölçekli Altyapı Programı		Adet	9 KÖA projesi	Ajans Faaliyet Raporu
Güdümlü Proje Desteği		Adet	4 güdümlü proje	Ajans Faaliyet Raporu
SOP İzleme ve Değerlendirme Çalışmaları	İzleme ve Değerlendirme	Adet	1 rapor	SOP Yıllık Raporu, Ajans Faaliyet Raporu

Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı kapsamında 2021-2023 döneminde gerçekleştirilecek olan faaliyetler sonunda ulaşılmaları hedeflenen sonuçlar aşağıda ifade edilmektedir:

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1,2,3	Konaklayan turist sayısındaki artış miktarı	Kişi	150.000	İl Kültür Turizm Müdürlüğü Verileri
1,2,3	Müze ve ören yerlerindeki ziyaretçi sayısındaki artış	Kişi	60.000	İl Kültür Turizm Müdürlüğü Verileri
2,3	Blogger, influencer ve tur operatörlerine yönelik düzenlenen fam tripler aracılığıyla gerçekleşen paylaşımlara erişim sağlayan kişi sayısı	Erişim	6.000.000 erişim	Ajans Faaliyet Raporu
2,3	Adana Başka ve Eşsiz Mersin web siteleri ve sosyal medya hesaplarında yıl içerisinde yayınlanan içerikler aracılığıyla ulaşılan takipçi ve erişim sayıları	Giriş Adedi ve Erişim	Web sitesi için senelik 75.000 giriş; sosyal medya hesapları için 3.000.000 erişim	Ajans Faaliyet Raporu
2,3	Turizmde seyahat fikri edinilen web siteleri ve seyahat blogları için oluşturulan banner reklamlar ile ulaşılan gösterim sayısı	Adet	5.000.000 gösterim	Ajans Faaliyet Raporu
1,2,3	Ajans destekleri neticesinde altyapısı, hizmet kalitesi iyileştirilen turizm noktası sayısı	Adet	20 turizm noktası	Ajans Faaliyet Raporu

d. Proje ve Faaliyetler

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

Gastronomi Envanterinin Hazırlanması

Kırsal bölgelerde gelir getirici bir kaynak olarak görülen yöresel ürünlerin, bulunduğu yöre halkına sosyal, kültürel ve ekonomik katkı sağlamasının yanında, bölgelerin ulusal pazardaki rekabet gücünün artırılması ve kalkınmasında önemli bir rol oynayacağı düşünülmektedir. Diğer yandan, sürdürülebilirlik konusu, sosyal, ekonomik ve ekolojik kaynaklar üzerindeki baskıların arttığı ve rekabetin öne çıktığı günümüzde, doğal, kültürel, sosyal, tarihsel ve çevresel kaynaklarla simbiyotik bir ilişki içerisinde olan turizm endüstrisinde de önem kazanmaktadır. Bu çerçevede birçok destinasyonda yöresel gastronomik ürünlerin korunmasıyla turizm destekli sürdürülebilir ekonomik gelişmenin gerçekleştirilmesi yönünde adımlar atılmaktadır. Buradan hareketle, 2022 yılında başlatılmış olan gastronomik ürün envanteri çalışmasının 2023 yılında tamamlanması ve bölge turizmine katkı sağlaması öngörülmektedir.

ii. İşbirliği ve Koordinasyon

TGA ve Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri ile İşbirliği Faaliyetleri Gerçekleştirilmesi

Türkiye’de turizmin 81 ile yayılması ve 12 ay turist çekilebilmesi, destinasyonların ulusal ve uluslararası alanda daha etkin tanıtımının yapılması amacıyla oluşturulan İl Tanıtım ve Geliştirme Programı (İTGP) çalışmalarına Ajansımız da katılım sağlamaktadır. Tanıtma Genel Müdürlüğü ile Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) iş birliğinde yürütülen çalışmalar çerçevesinde il kurul toplantıları yapılmaktadır. İllerin tanıtım faaliyetlerinin bütüncül biçimde yürütülmesinin hedeflendiği bu çalışmalara Ajansımız katılım sağlamaya devam edecektir.

Eurovelo Bisiklet Ağına Eklemlenme Konusunda Çalışmalar Gerçekleştirilmesi ve Bisiklet Festivali Düzenlenmesi

Avrupa’nın en önemli bisiklet ağı olan Eurovelo bisiklet ağına eklemlenme çalışmaları Mersin ilinde paydaşlar tarafından başlatılmış olup, benzer çalışmaların Adana için de gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. İlk etapta Adana ve Mersin’in bisiklet rotalarının ayrıntılı biçimde belirlenmesi ve daha sonra da bu rotaların etkin biçimde tanıtımı planlanmaktadır. Diğer yandan, ülkemiz genelinde birçok başarılı örneği olmakla birlikte Adana’da sadece Aladağ ilçesinde gerçekleştirilen bisiklet festivallerinin Karaisalı, Pozantı, Karataş ve Yumurtalık gibi ilçelerde paydaşlarla birlikte organize edilmesi öngörülmektedir.

Doğa Yürüyüşü Rotalarının Taranması, Özgün ve Pazarlanabilir Olanlarının Tanıtımının Yapılması

Turizmde yeni trend olarak görülen bireysel seyahatler ve doğayla iç içe bulunma modası sonucu doğa yürüyüşlerinin belirli rotalar çerçevesinde gerçekleştirilmesi popüler bir faaliyet alanı haline gelmiştir. Adana ve Mersin’de bu alanda yüksek potansiyeli olan lokasyonlar bulunmaktadır. Bu rotalar üzerinde çalışma yapılarak tanıtımlarının yapılmasının turizm alanında yüksek katma değer yaratabileceği düşünülmektedir.

Tren Turizminin Bölgede Hayata Geçmesi İçin Rota Oluşturulması

Tren hatlarının turizmde son dönemde artan popülerliği bir turizm fırsatı olarak görülmektedir. Özellikle Hacıkirı istasyonunda tarihi Varda Köprüsü’nü izlemek ve yakınlarındaki cazibe merkezleri olan Kapıkaya Kanyonu ve Yerköprü’yü ziyaret etmek değerli turizm araçları haline getirilebilir. Son dönemde gitgide popülerlik kazanan trenle seyahat tecrübesi trendinden faydalanmak için bu tur ürünü, Mersin merkez ile Belemelik istasyonunu kapsayabilir ve gelecekte Kayseri, Ankara ile birleştirilebilir. 2023 yılı içerisinde tren turizminin bölgede hayata geçmesi için rota oluşturulması, pilot turların düzenlenmesi ve ilgili paydaşlarla görüşmelerin gerçekleştirilerek sürdürülebilirliğin sağlanması hedeflenmektedir.

Kalkınma Ajansları İşbirliğinde İnanç Turizmi Rotalarının Oluşturulması Çalışması

Akdeniz Bölgesi birçok kadim şehri ile Hristiyanlık, Müslümanlık ve Musevilik için önemli yapılara ev sahipliği yapmaktadır. Bunlar arasında UNESCO dünya miras geçici listesinde yer alan St. Paul Kilisesi (Tarsus) Hristiyanlık için kutsal yerler arasında yer almaktadır. Bununla birlikte bölgede başta St. Pierre Kilisesi (Hatay) St. Nicholas Kilisesi (Antalya), Habib-i Neccar Cami (Hatay), Aya Thekla Kilisesi (Mersin), Ulu Cami (Adana) gibi birçok inanç turizmi varlığı bulunmaktadır. Bu doğrultuda bölge inanç turizmi varlıkları bütüncül şekilde ele alınarak Batı Akdeniz, Çukurova ve Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansları işbirliğinde St. Paul Kilisesi ekseninde inanç turizmi varlıklarının ziyaretçi sayısını artırmak ve turizm rotaları oluşturmak amacıyla strateji geliştirme, projelendirme, rota oluşturma, tanıtım ve pazarlama çalışmaları gerçekleştirilecektir.

iii. Tanıtım ve Yatırım Destek

Blogger, Influencer ve Tur Operatörlerine Yönelik Fam-Trip Benzeri Etkinliklerin Düzenlenmesi

Deneyim turizminin arttığı günümüzde artık kitlesel pazarlama araçlarından çok sosyal medya fenomenleri, “blogger” ve “influencer”ların deneyimlerini paylaştıkları dijital platformlar, seyahat tercihlerini belirleme noktasında daha fazla etkiye sahiptir. Bu sebeple; seyahat ve gastronomi alanında ulusal ve uluslararası düzeyde öne çıkan blogger ve influencerların bölgede ağırlanmaları planlanmaktadır. Bununla birlikte, bölge paydaşlarıyla işbirliğinde acente ve tur operatörlerine yönelik fam trip ve info gezileri de düzenlenecektir.

Tematik Turizm Rotalarının Tanıtımı Kapsamında Bal (Apikültür) Rotası Çalışmasının Yapılması

2021 yılı TÜİK verilerine göre Adana Türkiye’de doğal bal üretiminin en fazla yapıldığı il konumundadır. Adana’nın yıllık doğal bal üretimi 12.336 tondur. İlçe bazında baktığımızda ise Kozan, 5.720 ton doğal bal üretimi ile tüm ilçeler arasında birinci sırada yer almaktadır. Adana’nın kuzeyinde yer alan ve Kozan’a komşu konumdaki İmamoğlu ilçesi ise ciddi bir kovan üretim kapasitesine sahiptir. Öyle ki Türkiye’deki birçok ile kovan satışı İmamoğlu’ndan yapılmaktadır. İstatistiklerden anlaşılacağı üzere arıcılık bölgemizde önemli bir geçim kaynağıdır ve ulusal düzeyde bilinirliğe sahip markaları ile bölge ekonomisinde başarısını kanıtlamıştır. Arıcılık temelinde apikültür ve apiterapi; bölgemizde deneyim ve sağlık turizminin gelişmesine katkı sağlayabilecek kapasitede temalardır. Bu bağlamda bir Bal (Apikültür) Rotası oluşturulması planlanmaktadır. Rota kapsamında kovan yapımı, arıcıların ziyareti, bal sağımı, bal üretim tesislerinin ziyareti, bal müzesi ziyareti, bal ürünleri tadımı (propolis, bal şerbeti vb.) atölyeleri olacaktır.

Adana Lezzet Festivali ile Diğer Organizasyonlar Kapsamında Tanıtım Faaliyetlerinin Gerçekleştirilmesi

Adana ve Mersin son dönemde gerçekleştirilen Adana Lezzet Festivali ve Mersin Narenciye Festivali gibi uluslararası etkinliklerle adından sıkça söz ettirmektedir. Özellikle bu etkinlik dönemlerinde Adana ve Mersin’e olan ziyaretçi akını ve turizm ilgisi gözetilerek; blogger, influencer, sosyal medya yazarı ve şeflerin bölgede ağırlanması, bölgenin hem yerinde hem de dijital pazarlama yöntemleriyle ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılmasına yönelik faaliyetlerin yürütülmesi planlanmaktadır. Diğer yandan, Adana ve Mersin illerinde öne çıkan turistik öğeler, düzenlenen etkinliklerde tanıtılarak farkındalık yaratılacak, etkinliklere katılım sağlayan potansiyel ziyaretçilerin “Adana Başka” ve “Eşsiz Mersin” web

sitelerine yönlendirilmeleri ile doğru ve güncel bilgilere erişimleri sağlanıp bölgeyi tekrar ziyaret etmeleri teşvik edilecektir.

Çukurova'nın Renkleri Fotoğraf Yarışması'nın Düzenlenmesi

Ajansımız tarafından bölgede daha önce 2015 ve 2016 yıllarında iki kez gerçekleştirilmiş olan Çukurova'nın Renkleri Fotoğraf Yarışması'nın, belirli bir tema belirlenerek paydaşlarla işbirliği içerisinde odaklı biçimde tekrarlanması öngörülmektedir. Yarışma temasına ilişkin paydaşlarla bir toplantı gerçekleştirilecek ve ortak bir konu üzerinde fikir birliği sağlanacaktır.

iv. Ajans Destekleri

Turizmde Destinasyon Yönetimi Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programları

Bölgesel Turizm Destinasyon Stratejisi çalışması kapsamında Adana ve Mersin illerinde öne çıkan turizm türleri, cazibe merkezleri ve alt destinasyonlar saptanmış, destinasyonların hedef pazarları tespit edilmiş ve öne çıkan destinasyonlarda öncelikli yapılması gerekenlere yönelik bir strateji belgesi ortaya konulmuştur. Bu strateji kapsamında eylemler ile sorumlu kurumların tanımlanması sonrasında öne çıkan destinasyonlarda gerekli altyapı yatırımlarının tamamlanabilmesi için mali destek programlarına ihtiyaç olduğu öngörülmüş, 2020 ve 2021 yıllarında toplam bütçesi 27.000.000 TL'yi bulan iki mali destek programı yürütülmüştür. Turizmde Destinasyon Yönetimi Küçük Ölçekli Altyapı Programları kapsamında desteklenmeye hak kazanan toplam 17 projenin uygulama süreçleri devam etmekte olup 2023 yılında tamamlanması ve iki program kapsamında ayrılan ödeneğin 19.500.000 TL'lik kısmının 2023 yılında kullanılması öngörülmektedir.

2021 Yılı Turizmde Destinasyon Yönetimi Küçük Ölçekli Altyapı Programı kapsamında desteklenen projeler, Erdemli Ekolojik Kamping Projesi, Mersin Gastronomi ve Yöresel Ürün Konağı Projesi, Mersin Su Sporları ve Yaşam Merkezi Projesi, Doğu Dağlık Kilikya Bölgesi Soyut ve Somut Kültürün Birlikte Yaşatılması Projesi, Adana Tarihi Tepebağ Konakları Projesi, Adana Ali Münif Yeğanağa Sokak Sağlıklaştırması II. Etap Uygulama Projesi, Aladağ Küp Şelaleleri Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Projesi ve Adana Yüreğir Yöresel Ürünler ve Mutfak Sanatları Merkezi Projesidir. 2021 Yılı Turizmde Destinasyon Yönetimi Küçük Ölçekli Altyapı Programı kapsamında desteklenen projeler ise, Erdemli Glamping Projesi, Adana Tepebağ Sokakları Hayata Dönüyor Projesi, Adana Haylazlı Uçurtma Sörfü ve Su Sporları Merkezi Projesi, Karaisalı Belediyesi Saklı Cennet, Dokuzoluk Kanyonu Projesi, Yüreğir El Sanatları Müzesi ve Uygulama Atölyeleri Projesi, Mersin Doğu Dağlık Kilikya Bölgesinde Alternatif

Turizm Konseptlerinin Geliştirilmesi Projesi, Mersin Su Sporları ve Yaşam Merkezi II. Etap Projesi, Karataş İlçesi Atapark Halk Plajı, Kıyı Hattı Peyzaj Planlama ve Kentsel Tasarım Projesi ve Mersin Uzuncaburç Arkeoköyü ve Rotaları Projesidir.

Güdümlü Proje Desteği

Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı uygulama süreci boyunca potansiyel başvuru sahipleri güdümlü destekleri hakkında bilgilendirilecek, turizmin geliştirilmesine yönelik güdümlü proje talepleri toplanarak, proje fikirleri olgunlaştırılacak ve gerekli durumlarda fizibilite çalışmalarının gerçekleştirilmesi sağlanacaktır. Diğer yandan, Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı kapsamında 2021 yılı sonunda Bakanlık onayına sunulan ve onaylanan üç güdümlü projenin uygulama süreçleri 2022 yılında başlatılmıştır. Mersin Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'nın "Silifke Astım Mağarası Gezi Güzergah Düzenlemesi" projesi, Adana Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'nın "Anavarza Yeniden Doğuyor" projesi ve Mersin Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığı'nın "Gilindire Mağarası Gezi Güzergâh Düzenlemesi" projesi için öngörülen toplam 24.515.000 TL'lik kaynaktan 2023 yılında kullandırılması öngörülen ödenek 18.000.000 TL'dir.

v. Önemli Kamu Yatırımları

Adana Müzesi ikinci etap projesi kapsamında, yaklaşık 28.000 m²'lik kapalı alanda Kent Müzesi, Sanayi Müzesi, Etnografya Müzesi, Tarım Müzesi ile sosyal tesisler, konferans salonları, sinema salonu, kütüphane, kafeterya, oyun alanları inşaat çalışmaları devam etmektedir. UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer alan Anavarza Antik Kenti'nde kazı çalışmaları Çukurova Üniversitesi Arkeoloji Bölümü akademisyenleri koordinasyonunda sürdürülmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü denetiminde, Adana Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü Başkanlığı tarafından Adana Büyükşehir Belediyesi ile işbirliğinde yürütülen kazı çalışmaları da devam etmektedir.

Mersin Anamur'da Anemurium Antik Kenti Kilise Restorasyon ve Konservasyon projesinin bir bölümü tamamlanmış olup, kazı çalışmaları devam etmektedir. Silifke Kalesi Sultan Beyazıt Cami ve sarnıç restorasyonu, ziyaretçi merkezi ve gezi yolları, çevre düzenleme projesi yapımı, Silifke Kalesi 1. Etap çevre düzenlemesi, Silifke kale restorasyonu 2. Etap, Silifke kalesinde kazısı tamamlanan mekanların rölöve, restorasyon projelerinin ve fizibilite raporlarının hazırlanması çalışmaları sürdürülmektedir. Diğer taraftan bölge turizmi ve ekonomisi için büyük önem arz eden Çukurova Bölgesel Havalimanının

üstyapı çalışmalarının yüzde sekseni tamamlanmıştır. 2023 yılının ilk çeyreğinde havaalanının ilk iki etabının hizmete alınması hedeflenmektedir. Mersin'deki turizm bölgelerinin yatırımcıya açılması, kent turizminin canlandırılması adına kamu ve özel sektörü buluşturması planlanan Kargıcık Turizm Merkezi ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Program kapsamında gerçekleştirilecek olan faaliyet ve projelerin zaman planlaması Tablo'da yer almaktadır:

Proje / Faaliyet	2023		2024		2025	
	1.Altı Ay	2.Altı Ay	1.Altı Ay	2.Altı Ay	1.Altı Ay	2.Altı Ay
Gastronomi Envanterinin hazırlanması						
TGA ve Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri ile işbirliği faaliyetleri gerçekleştirilmesi						
Eurovelo bisiklet ağına eklemleme konusunda çalışmalar gerçekleştirilmesi ve bisiklet festivali düzenlenmesi						
Doğa yürüyüşü rotalarının taranması, özgün ve pazarlanabilir olanlarının tanıtımının yapılması						
Tren turizminin bölgede hayata geçmesi için rota oluşturulması						
Kalkınma Ajansları İşbirliğinde İnanç Turizmi Rotalarının Oluşturulması Çalışması						
Blogger, influencer ve tur operatörlerine yönelik fam trip ve benzeri etkinlikler düzenlenmesi						
Tematik Turizm Rotalarının Tanıtımı Kapsamında Bal (Apıkültür) Rotası çalışmasının yapılması						
Adana Lezzet Festivali kapsamında tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilmesi						
Diğer tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi						
Çukurova'nın Renkleri Fotoğraf Yarışması'nın düzenlenmesi						
2020 Yılı Turizmde Destinasyon Yönetimi Küçük Ölçekli Altyapı Programı						
2021 Yılı Turizmde Destinasyon Yönetimi Küçük Ölçekli Altyapı Programı						
Güdümlü Proje Desteği						
SOP İzleme ve Değerlendirme						

f. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

Sonuç Odaklı Programın uygulama sürecindeki kurumlar arası ve Ajans içi koordinasyonunun sağlanmasından Planlama ve Programlama Birimi sorumludur. PPB, SOP kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlerin raporlamasını SOP Yönetim Planı çerçevesinde gerçekleştirmekte ve gerektiğinde Ajans dışındaki kurumlardan gerekli bilgileri temin etmektedir.

g. İzleme ve Değerlendirme

Program kapsamında yer alan bileşenlere ilişkin ilerlemeler, PPB tarafından takip edilmekte ve Ajans Yönetim Kurulu toplantılarında Yönetim Kurulu üyeleriyle paylaşılmaktadır. Ajans kendi içinde SOP kapsamındaki faaliyet ve süreçleri takip etmek için toplantılar gerçekleştirmektedir. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülen mali ve teknik desteklerin uygulamasından Proje Uygulama Birimi (PUB), izlemesinden İzleme ve Değerlendirme Birimi, yatırım destek faaliyetlerinden Adana ve Mersin Yatırım Destek Ofisleri sorumludur. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülen faaliyetlerin çıktılarının izleme ve değerlendirmesi, faaliyetin türüne göre ilgili birim tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu izleme ve değerlendirmelere ilişkin bilgilendirme ve paylaşımlar Ajans içi koordinasyon toplantılarında yapılmaktadır. SOP kapsamında varsa diğer kurumlar tarafından gerçekleştirilen faaliyetlerin izlemesi de faaliyetle ilişkili Ajans birimi tarafından gerçekleştirilmektedir. SOP'lara ilişkin raporlama Ajans Ara ve Yıllık Faaliyet Raporları kapsamında ilgili birimler tarafından yapılmaktadır. Raporlama çalışmalarında koordinasyon görevi Ajans faaliyet raporlarında olduğu gibi PPB'ye aittir. Program kapsamında 2023 yılı bütçe bilgileri aşağıda yer almaktadır:

Bileşenler	Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süre	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz, Programlama	Gastronomi Envanterinin hazırlanması	AYDO	01.01.2023-30.06.2023	200.000
İşbirliği ve Koordinasyon	TGA ve Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri ile işbirliği faaliyetleri gerçekleştirilmesi	PPB, AYDO, MYDO	01.01.2023-31.12.2023	-
	Eurovelo bisiklet ağına eklenmesi konusunda çalışmalar gerçekleştirilmesi ve bisiklet festivali düzenlenmesi	PPB	01.07.2023-30.09.2023	100.000
	Doğa yürüyüşü rotalarının taranması, özgün ve pazarlanabilir olanlarının tanıtımının yapılması	PPB	01.10.2023-31.12.2023	-

	Tren turizminin bölgede hayata geçmesi için rota oluşturulması	AYDO	01.01.2023-31.12.2023	200.000
	Kalkınma Ajansları İşbirliğinde İnanç Turizmi Rotalarının Oluşturulması Çalışması	PPB, AYDO, MYDO	01.01.2023-31.12.2023	-
Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri	Blogger, influencer ve tur operatörlerine yönelik fam trip ve benzeri etkinliklerin düzenlenmesi	AYDO, MYDO, PPB	01.07.2023-30.11.2023	200.000
	Tematik Turizm Rotalarının Tanıtımı Kapsamında Bal (Apikültür) Rotası çalışmasının yapılması	AYDO	01.03.2023 – 31.12.2023	200.000
	Adana Lezzet Festivali ve diğer organizasyonlar kapsamında tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi	AYDO, MYDO	01.01.2023-30.11.2023	1.000.000
	Çukurova'nın Renkleri Fotoğraf Yarışması'nın düzenlenmesi	PPB	01.07.2023-31.12.2023	50.000
Ajans Destekleri	2020 Turizmde Destinasyon Yönetimi Küçük Ölçekli Altyapı Programı	İDB	01.01.2023-30.06.2023	7.500.000
	2021 Turizmde Destinasyon Yönetimi Küçük Ölçekli Altyapı Programı	İDB	01.01.2023-31.12.2023	12.000.000
	Güdümlü Proje Desteği	AYDO, MYDO, PUB, İDB	01.01.2023-31.12.2023	18.000.000
Toplam				39.450.000

3. KURUMSAL GELİŞİM

Ajansın yürüttüğü sonuç odaklı programlar kapsamında yaptığı çalışmalar göz önüne alındığında, oluşturulan programların başarılı bir şekilde tamamlanabilmesi için kurumun ve mevcut insan kaynağının bu programların uygulama sürecine hızlı ve doğru bir şekilde adapte olması gerekmektedir. Bu çerçevede kurumsal kapasitenin geliştirilmesi, farklı eğitim programları vasıtasıyla personel yetkinliğinin artırılması ve kurumsal iletişimin belirli bir strateji ile sürdürülebilir biçimde yönetimi önem taşımaktadır.

a. Faaliyetler

Bu çerçevede 2023 yılında kurumsal gelişim başlığı altında gerçekleştirilecek olan faaliyetler aşağıda ifade edilmektedir:

i. Kapasite Geliştirme

Kurumsal Eğitim Programlarının Düzenlenmesi

Çukurova Kalkınma Ajansı İnsan Kaynakları Politikası temel ilkeleri ve Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliği çerçevesinde, Ajanstaki görev yapan personel başına yılda 10 günden az olmamak üzere hizmet içi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi öngörülmektedir. Bu kapsamda 2023 yılı için birimlerce öngörülen eğitim faaliyetleri aşağıda yer almaktadır:

EĞİTİMİN AMACI	EĞİTİM KONULARI
Kurumsal kapasitenin geliştirilmesi	Kurumsal risk yönetimi (KRY) eğitimi
Planlama, programlama, analiz ve araştırma çalışmalarının daha etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi	Ürün uzayı analizi, giridi-çıkıti analizi, veri görselleştirme eğitimleri
Proje yönetimi konusunda teknik bilgi ve uygulama becerilerinin artırılması	Proje yönetimi (Project Management Professional–PMP), fizibilite hazırlama eğitimi
İzleme ve değerlendirme çalışmalarında kurumsal kapasitenin yükseltilmesine katkı sağlanması	KOBİ ve ticari kredilerde kredi risk yönetimi eğitimleri, fizibilite hazırlama eğitimi
Bölgenin iş ve yatırım ortamının geliştirilmesi ve bölge tanıtımına sağlanan katkının artırılması	Hedef Pazar analizi eğitimi, dış ticaret analizi eğitimi, alternatif fon mekanizmaları eğitimi
Mevcut iş ve işlemlerdeki verimliliğinin ve kurumsal kapasitenin artırılması	Kurumsal iletişim ve marka yönetimi eğitimleri

Öte yandan, tüm personel, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı başta olmak üzere, diğer kurum ve kuruluşlar tarafından düzenlenecek olan eğitimlere ilgi ve uzmanlık alanları çerçevesinde katılım sağlamaya devam edecektir.

İnsan Kaynakları Faaliyetleri

Kurumun iş yükü hacmi ve dağılımındaki değişim ve personel yetkinlikleri göz önüne alınarak 2023 yılında gerçekleştirilmesi öngörülen insan kaynakları faaliyetleri şunlardır:

- Ajans yeni personel istihdamı sürecinin yürütülmesi,
- Yeni istihdam edilen personele Ajansın SOP çerçevesindeki yapılanmasına uygun oryantasyon programının uygulanması,
- Ajans mevcut insan kaynakları verilerinin güncellenmesi, yedekleme planlarının hazırlanması,
- Ajans personelinin bilgi, beceri ve niteliklerinin bölgesel ve kurumsal öncelikler çerçevesinde geliştirilmesi.

Diğer yandan, kalkınma ajanslarında istihdam edilen personelin performans değerlendirmesinin yapılması için 2022 yılı başı itibarıyla Kalkınma Ajansları Personelinin Performans Değerlendirilmesine Dair Temel Esaslar yürürlüğe girmektedir. Bu kapsamda 2022 yılı sonunda ilk değerlendirmelerin yapılması planlanmaktadır. Söz konusu esasların bir yazılım yoluyla tüm ajanslarda uygulanması planlanmakta olup mezkur yazılım için TUBİTAK SAGE ile protokol imzalanma süreci devam etmektedir. Bu protokol kapsamında Ajansımız üzerine düşen katkı ve desteği sağlayacak, yıl sonu itibarıyla performans değerlendirme sürecini tamamlayacaktır.

Kurumsal İletişim Faaliyetleri

Ajans faaliyetlerinin bölgede daha fazla tanınması ve Ajansın kurumsal olarak bilinir hale gelmesi, bölgede hedeflerin gerçekleştirilmesi bakımından büyük önem arz etmektedir. Ajansın başarısı, iyi uygulamaların yanı sıra bölge halkının çeşitli faaliyetlere katılımları ve sahiplenmelerini gerektirmektedir. Bu nedenle iletişim faaliyetleri, gerek Ajansın etkin bir şekilde çalışabilmesi, gerekse ülkemizde henüz kurulan kalkınma ajanslarına model oluşturması bakımından büyük önem taşımaktadır. Çukurova Kalkınma Ajansı tarafından 2023 yılında yerel, ulusal ve uluslararası platformlarda daha görünür olmasını sağlamak üzere gerçekleştirilecek olan iletişim ve tanıtım faaliyetleri aşağıda özetlenmektedir:

- Ajans faaliyetleri hakkında basın bülteni hazırlanarak basının bilgilendirilmesi, bültenlere kurum internet sitesinde yer verilerek kamuoyunun bilgi sahibi olmasının sağlanması,
- Basında yer alan Ajans haberlerinin düzenli olarak izlenerek raporlanması, kurum web sitesinde yayınlanması, Ajans personelinin bilgilendirilmesi amacıyla oluşturulan basın panosunun sürekli güncel tutulması,
- Kurum internet sitesinde yer alan haberlerin ve duyuruların düzenli aralıklarla güncellenmesi, sosyal medya hesaplarının güncel tutulması.

ii. Diğer Faaliyetler

Etki Analizi Çalışması

Çukurova Kalkınma Ajansı'nın 2010-2016 yıllarında kâr amacı güden kuruluşlara yönelik olarak yürüttüğü yedi mali destek programı ile 2010-2015 yılları arasında uygulanan ve kâr amacı gütmeyen kurum ve kuruluşların faydalanıcısı olduğu küçük ölçekli altyapı ve sosyal kalkınma bileşenindeki dokuz mali destek programının etki değerlendirmesi çalışması 2021 yılı sonunda tamamlanmıştır. Bununla birlikte 2016 yılı sonrasında yürütülen programlara ilişkin yapılması öngörülen etki değerlendirme ve analiz çalışmaları için iş planı oluşturulacaktır.

Destek Hizmetleri Faaliyetleri

Ajansın etkin biçimde çalışmasına yönelik olarak destek hizmetleri kapsamında aşağıda yer alan faaliyetlerin gerçekleştirilmesi öngörülmektedir:

- Ajans faaliyetlerinde ihtiyaç duyulan tüketim malzemesi, ofis ekipmanı ve demirbaş malzeme alımı yapılması,
- Ajans hizmetlerinde ihtiyaç duyulan ek araçların kiralama yoluyla temin edilmesi,
- Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 88'inci maddesi çerçevesinde mali istatistiklerin toplanması, bütçe ve muhasebe işlemleri için Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS)'nin kullanılması, Ajansın muhasebe defterlerinin tutulması ve diğer mali konuların takibi için gerekli görüldüğü hallerde mali müşavirlik hizmetlerinin satın alınması,
- Menkul mal, gayrimaddi hak alım, bakım ve onarım giderleri, gayrimenkul mal bakım ve onarım giderlerinin takibi,
- Ajansın sabit ve mobil telefon, faks, klima, jeneratör bakım hizmetlerinin temin edilmesi,
- Hizmet binalarının temizlik, güvenlik, bakım hizmetlerinin temin edilmesi,
- Maaş, sosyal güvenlik primi, vergi ve diğer ödemelerin gerçekleştirilmesi,
- İhtiyaç duyulan yayınların temin edilmesi,
- Ajansın posta ve kargo hizmetlerine ilişkin hizmet alımı sözleşmelerinin yenilenmesi,
- Bilgi-işlem ve web hizmetleriyle ilgili olarak sözleşmeye bağlı hizmet alınması,
- Temsil ve ağırlama faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi,
- Ajans görünürlük materyallerinin temin edilmesi,
- Gayri maddi hak alımlarının takibi,
- Yönetim Kurulu faaliyetlerine ilişkin destek hizmetlerinin gerçekleştirilmesi,
- Diğer idari hizmetlerin gerçekleştirilmesi.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri Faaliyetleri

Mevcut kurumsal bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısını geliştirmek ve daha etkin bir şekilde kullanabilmek için Ajans tarafından aşağıdaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesi öngörülmektedir:

- Bilgi işlem donanımlarına yönelik olarak anti-virüs ve internet içerik güvenliği yazılımları yıllık lisans yenilemesinin yapılması,
- Ajansın web sitelerinin güncellenmesi ve geliştirilmesi,

- Ajans bünyesinde mevcut bilgi iletişim teknolojileri altyapısının sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla gerekli bakım faaliyetlerinin yürütülerek, gerektiğinde hizmet alımlarının yapılması.

Hukuk Müşavirliği Faaliyetleri

Ajansımız hukuk müşavirliği faaliyetleri kapsamında 2023 yılında gerçekleştirilmesi öngörülen çalışmalar aşağıdaki gibidir:

- Ajans'ın faaliyetleri kapsamında hukuki konularda görüş bildirilmesi,
- Mevzuata ilişkin çalışmalar kapsamında görüş bildirilmesi,
- Ajans faaliyetleri kapsamındaki ihale, mal ve hizmet alımı konularında sözleşmelerin ve idari şartnamelerinin hazırlanması ve/veya hazırlık çalışmalarına katkıda bulunulması,
- Taraf olunan davalarda Ajans'ın temsil edilmesi.

b. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Kurumsal gelişim kapsamında gerçekleştirilecek olan faaliyetlerin zaman planlaması tabloda yer almaktadır:

Proje / Faaliyet	2023		2024		2025	
	1.Altı Ay	2.Altı Ay	1.Altı Ay	2.Altı Ay	1.Altı Ay	2.Altı Ay
Kurumsal Eğitim Programlarının Düzenlenmesi						
Etki Analizi Çalışması						
Destek Hizmetleri Faaliyetleri						
Bilgi ve İletişim Teknolojileri Faaliyetleri						
Hukuk Müşavirliği Faaliyetleri						

c. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

Kurumsal Gelişim faaliyetlerinin uygulama sürecindeki kurumlar arası ve Ajans içi koordinasyonunun sağlanmasından Destek Hizmetleri Birimi (DHB) sorumludur. DHB, faaliyetler kapsamında gerektiğinde diğer birimlerden destek alacaktır. Birimler kurumsal gelişim faaliyetleri kapsamındaki görüş, öneri ve taleplerini Genel Sekreterin bilgisi dahilinde Destek Hizmetleri Birimine iletceklerdir. Genel Sekreter gerektiğinde kurumsal anlamdaki ihtiyaçların belirlenmesine yönelik birimler arası toplantı yapabilir ve/veya çalışma grupları oluşturabilir.

d. İzleme ve Değerlendirme

Kurumsal Gelişim faaliyetleri kapsamında yer alan bileşenlere ilişkin ilerlemeler, Ajans Genel Sekreterinin ve birim başkanlarının da katılımı ile DHB tarafından altı ayda bir gerçekleştirilen toplantılarda ele alınır. Ajans kendi içinde faaliyet ve süreçleri takip etmek için çalışma grupları oluşturabilir. Ajans tarafından yürütülecek faaliyetlerin çıktılarının izleme ve değerlendirmesi, faaliyetin türüne göre ilgili birim tarafından gerçekleştirilir. Bu izleme ve değerlendirmelere ilişkin bilgilendirme ve paylaşımlar Ajans içi koordinasyon toplantılarında yapılır. Kurumsal gelişim faaliyetlerine ilişkin raporlama Ajans Ara Faaliyet Raporu ile Ajans Yıllık Faaliyet Raporu kapsamında DHB tarafından yapılır. Kurumsal Gelişim kapsamında belirlenen faaliyetlere ilişkin 2023 yılı bütçe bilgileri tabloda yer almaktadır:

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süre	Tahmini Maliyet (TL)
İnsan Kaynakları Faaliyetleri	Personel Ücretleri	DHB	01.01.2023-31.12.2023	21.197.626,00
	İhbar ve Kıdem Tazminatları			750.000,00
	Sosyal Haklar			3.000.000,00
	Fazla Mesailer			100.000,00
	Ödül ve İkramiyeler			4.500.000,00
	Diğer Ödemeler			200.000,00
	İşsizlik Sigortası Fonuna Ödemeler			579.059,65
	Sosyal Güvenlik Kurumuna Ödemeler			5.935.361,38
Genel Yönetim Faaliyetleri	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	DHB	01.01.2023-31.12.2023	4.723.000,00
	Yolluklar			500.000,00
	Görev Giderleri			300.000,00
	Hizmet Alımları			4.035.000,00
	Temsil ve Tanıtma Giderleri			125.000,00
	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri			2.000.000,00

	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri		2.000.000,00
Toplam			49.945.047,03

4. YEREL KALKINMA FIRSATLARI

a. Amaç ve Kapsam

Yerel Kalkınma Fırsatları ile amaçlanan, diğer sonuç odaklı programlar kapsamında yer almayan proje ve faaliyetlerin bölgenin kalkınma öncelikleri çerçevesinde bütüncül şekilde değerlendirilmesidir. Konu ve içerik bakımından Ajansımız tarafından oluşturulmuş bulunan üç sonuç odaklı program çerçevesinde değerlendirilmesi mümkün olmayan ve yıl içerisinde üzerinde çalışılması gereği ortaya çıkan konular ile ilgili bazı faaliyetler bu kapsamda ele alınmıştır. Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında 2023 yılında gerçekleştirilmesi öngörülen çalışmalar, üç grup altında değerlendirilebilir. İlk grupta 2023 yılı öncesinde başlatılmış olan mali ve teknik destek programları kapsamında devam eden proje faaliyetleri yer almaktadır.

Devam Eden Destek Programları

Ajans tarafından geçtiğimiz dönemde başlatılan ve proje uygulama süreçleri devam eden Fizibilite Desteği, SOGEP ve diğer mali ve teknik destek programları kapsamında önceki dönemlerden devreden projelere ilişkin uygulama, izleme süreçleri yerel kalkınma fırsatları çerçevesinde 2023 yılında devam edecektir. 2022 Yılı Fizibilite Destekleri için 2.000.000 TL, 2020, 2021 ve 2022 yılları SOGEP projeleri için toplam 15.017.000 TL ödenek kullanılacaktır. 2022 Yılı Teknik Destek Programı kapsamındaki projeler için 2023 yılında gerçekleştirilecek ödeme tutarı ise 750.000 TL'dir.

Yerel Kalkınma Fırsatları başlığı altında ikinci grupta 2023 yılında başlatılacak olan ve sonuç odaklı programların dışında sunulması muhtemel projelerin desteklenmesinin öngörüldüğü mali destek programları ile fizibilite ve teknik destek programları bulunmaktadır.

2023 Yılı Mali ve Teknik Destek Programları

Fizibilite Desteği kapsamında, Ajans, bölgenin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesine yönelik projeler başta olmak üzere farklı yerel kalkınma alanlarındaki fizibilite çalışmalarına doğrudan mali destek verebilecektir. Fizibilite desteğinden, yerel yönetimler, üniversiteler, diğer kamu kurum ve kuruluşları,

kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, organize sanayi bölgeleri, küçük sanayi siteleri, teknoparklar, teknoloji geliştirme bölgeleri, endüstri bölgeleri, iş geliştirme merkezleri gibi kurum ve kuruluşlar, birlikler ve kooperatifler yararlanabilecektir. Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında 2023 yılı Fizibilite Desteği için ayrılan kaynak 2.000.000 TL'dir. Ajansın 2023 yılı Teknik Destek Programı için ayırdığı kaynak ise 2.000.000 TL'dir. 2022 yılında sözleşmesi imzalanması öngörülen "Çukurova Tıbbi ve Aromatik Bitki Merkezi" güdümlü projesi kapsamında 2023 yılında ayrılan ödenek 5.000.000 TL'dir. Projenin toplam bütçesi ise 8.500.000 TL'dir. Ayrıca yine 2023 yılında uygulanması öngörülen Kırsal Kalkınma Mali Destek Programı için 2023 yılı bütçesinde 2.500.000 TL ödenek ayrılmıştır. Toplam çağrı bütçesinin 25.000.000 TL olması öngörülen Program kapsamında bölgenin kırsal kesiminde geçim kaynaklarının çeşitlendirilmesi ve istihdam olanaklarının artırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca SOGEP kapsamında ortaya çıkan yeni proje önerileri de değerlendirilecektir. Potansiyel başvuru sahipleri SOGEP güdümlü destekleri hakkında bilgilendirilecek, proje önerileri toplanarak, proje fikirleri olgunlaştırılacak ve gerekli durumlarda fizibilite çalışmalarının gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ülkemizde 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremlerde zarar gören, 08/02/2023 tarih ve 32098 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 6785 sayılı Cumhurbaşkanı Kararıyla olağanüstü hal ilan edilen Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerini kapsayan bölgede "Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı"nı uygulamaya geçirmiş bulunmaktadır. Program çerçevesinde, depremden etkilenen bölgelerde; altyapının ve yaşam kalitesinin hızla iyileştirilmesi, ekonomik toparlanma ve büyümeye yönelik tedbirlerin alınması, sosyal ve kültürel canlanmanın sağlanması, bölgenin afetlere dayanıklılığının artırılması ve benzeri tedbirlere yönelik projelerin hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır. Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı kapsamında Ajansımıza ayrılan ödenek 56.897.934 TL'dir. Bu ödeneğin 55.000.000 TL'lik kısmının 2023 yılında kullanılması öngörülmektedir. Ajansımız bu Program çerçevesinde Adana'da yerel paydaşlarla işbirliği içerisinde afet sonrası ekonomik toparlanma ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ile dayanıklılığın artırılması konularında aşağıda özet bilgileri sunulan proje önerileri geliştirilmiş bulunmaktadır. Projelere ilişkin bilgi formları Ek.1'de yer almaktadır.

Proje/Eylem Adı	Proje Konusu	Proje Bütçesi (TL)	Eş Finansman (TL)	Proje Süresi	Uygulayıcı Kuruluş	İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar
Adana Bilim ve Sanat Akademisi	Yeni nesil bilim akademisi kurularak, 6-18 yaş aralığındaki depremden etkilenen çocuk ve gençlerin bilim, sanat ve teknoloji alanlarında yaratıcılık ve yenilikçilik kapasitelerinin geliştirilmesi ve girişimcilik yönlerinin güçlendirilmesidir.	10.000.000	0,00	24 ay	Adana İl Millî Eğitim Müdürlüğü	Adana Valiliği
Depremden Zarar Gören İş Yerlerine Yönelik Çarşı Projesi	Deprem sonrasında işyerleri hasar görmüş esnafın ekonomik hayata kazandırılması	25.000.000	0,00	24 ay	Adana Ticaret İl Müdürlüğü	* Adana Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı * Getir, Trendyol, Yemek Sepeti * Migros, Groseri, Bravo
Sarıçam Kamp Karavan Tesisi	Adana ili Sarıçam ilçesinde Sarıçam Belediyesi ve paydaşları tarafından, afet sonrası konaklama ihtiyaçlarına katkı sunmak amacı ile 53 dekarlık bir arazide kamp ve karavan tesisi kurulması amaçlanmaktadır.	10.000.000	1.500.000	12 ay	Sarıçam Belediyesi	Adana Valiliği, YİKOB
Anavarza Antik Kenti'nin Turizme Kazandırılması Projesi	Anavarza Antik Kenti'nin depremde zarar gören zafer takı, sütunlu cadde ve surlarının restorasyonunun yapılması	10.000.000	0,00	12 ay	Adana YİKOB	Adana Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü

Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamındaki üçüncü ve son grupta ise, sonuç odaklı programlar çerçevesinde yer almamakla birlikte bölgenin sosyo-ekonomik kalkınmasında önemli görülen bazı çalışma alanları yer almaktadır.

Yerel Kalkınma Fırsatları Kapsamında Yürütülecek Diğer Faaliyetler

Bu çerçevede 2023 yılında yapılması planlanan diğer çalışmalar aşağıda sıralanmaktadır:

-Genç İstihdamı Teması Çalışmaları

Bakanlıkça 2022 ve 2023 yılları teması olarak belirlenen "genç istihdamı" konusunda araştırma ve analiz çalışmalarının yanında paydaşlarla işbirliğinde toplantılar gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Bu çalışmalarda il müdürlükleri, sanayi ve ticaret odaları ve üniversiteler ile işbirliğine gidilecektir. 2023 yılı genç istihdamı teması başlığı altında yapılması planlanan çalışmalar aşağıda sıralanmaktadır.

- Beceri Geliştirme ve İstihdam Garantili Eğitim Programı:

Gençlerin iş hayatına geçişte deneyim eksikliğinden kaynaklı sorunlar yaşaması sebebiyle kamu kurumları ve özel sektör firmalarıyla iş birliği halinde beceri geliştirme programları oluşturulacaktır. Ayrıca, bölgede sanayi ve diğer sektörlerde ihtiyaç duyulan niteliklerin karşılanmasına yönelik eğitimlerin verilmesi konusunda işbirliğine gidilecektir. Bu kapsamda; bölgedeki firmalar, teknokentler, OSB'ler, ticaret ve sanayi odaları gibi kurum ve kuruluşlarla yapılacak görüşme ve iş birlikleri doğrultusunda piyasanın ihtiyaç duyduğu niteliklerin kazandırılmasına yönelik istihdam garantili eğitim programlarının düzenlenmesi konusunda çalışma yapılacaktır. Bu çerçevede siber güvenlik alanı önümüzdeki dönemde istihdam sağlama muhtemel başlıca alanlardan biri olması nedeniyle öncelikli olarak ele alınmaktadır.

- Kırsal İstihdamın Artırılması Çalışmaları:

Bakanlığımız koordinasyonunda yürütülmüş olan YER-SİS çalışması ile yerleşimler arası sosyo-ekonomik yatay ve dikey ilişkiler incelenmiş, yerleşimlerin hizmet verme büyüklükleri tespit edilerek, kentsel ve kırsal yerleşimlerin etki alanları belirlenmiş ve özellikle kırsal yerleşimlerin sosyo-ekonomik yapısı genel hatlarıyla ortaya çıkarılmıştır. Yerleşimler arası insan, bilgi ve sermaye akışlarının analizi ile, kamu yatırım programlarının oluşturulmasında katkı sağlanırken, yerleşimlerin etki alanlarının belirlenmesi ile yerelde hizmet sunumunun niteliğinin artırılması hedeflenmiştir. Ajansımız 2023 yılında YER-SİS kapsamında elde edilen, kırsal yerleşimlerin geçim kaynakları, tarımsal üretim yapısı, iş gücü hareketliliği ve temel kamu hizmetlerine erişim gibi verilerini kullanarak kırsalda alternatif gelir kaynakları ile potansiyel yatırım alanlarını tespit etmeyi, kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde özellikle gençlerin kırsal alanlardaki istihdam olanaklarının artırılması için işbirliği çalışmaları gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. Bu çerçevede TR62 bölgesinde kırsal nüfusun ağırlıklı olduğu ilçelerde yaşayan en az ortaöğretim mezunu olan gençlere, bahçivanlık, kaynakçılık, elektrik ve sıhhi tesisat, marangozluk gibi işkollarında beceri kazandırabilecek atölyeler kurularak işsiz gençlerin eğitilmesi ve meslek sahibi olması için belediyeler, halk eğitim merkezleri ve gönüllü kuruluşlar bir araya getirilecek ve işbirliği çalışmaları yürütülecektir.

Diğer yandan, ilçelerdeki küçük aile işletmeleri, kaynak ve hammadde temininde sıkıntılarla karşılaşmaktadır. Eğitim ve finansman hizmetlerinin eksikliği ve erişim güçlükleri, fiyat oluşum süreçlerine yeterli biçimde katılamama, üretim maliyetlerinin yüksekliği, kooperatifleşme ve pazarlama sorunları, üreticilerin piyasadaki fiyat dalgalanmalarından aşırı etkilenmesi, parçalı, küçük ve dağınık arazi yapıları, teknolojik gelişmelerden uzak kalma ve sermaye yetersizliği gibi sorunlar kırsal kesimde sıklıkla yaşanmaktadır. Bu durum kırsalda yaşayanlar için alternatif gelir kaynakları oluşturulması

gereğine işaret etmektedir. Öte yandan, pandemi süreci ile birlikte kentlerde yaşayan insanların bir kısmı tatillerini veya hafta sonlarını kalabalıktan uzak kırsal alanlarda geçirmeye başlamıştır. Örneğin Çukurova bölgesinde daha çok yazın tercih edilen yaylalar neredeyse her mevsim insanların uğrak noktası haline gelmiştir. Kooperatif türü bir yapıyla, yaylada yaşayan ve evlerini kentten gelecek misafirler için uygun hale getirenler için yaz ve kış aylarında yayla pansiyonculuğunun yaygınlaştırılması mümkün görünmektedir. Konu ile ilgili olarak özel sektörden sosyal sorumluluk kapsamında sponsor olmaları için girişimlerde bulunulabilir, ayrıca rezervasyon ve tanıtım için web sitesi ve telefon uygulaması gibi teknolojik olanaklar da kullanılabilir. Kırsal istihdamın artırılması kapsamında bu türden yenilikçi modeller üzerinde çalışmalar yapılması öngörülmektedir.

- E-spor Faaliyetleri:

Bölgesel ve ulusal düzeyde e-spor alanında uzmanlaşmış paydaşlarla işbirliği içerisinde lisanslı e-sporcu yetiştirmek amacıyla e-sporun kapsamı ve dijital oyunlar hakkında gençlerin bilgilendirilmesi, uygulama alanları ve kariyer imkanları sunulması, yetenek tespitinin yapılması, profesyonellerin yetiştirilmesi, ebeveynlere yönelik e-spor ile ilgilenen çocukların güvenlik ve sağlığı için bilinçlendirme yapılmasına faaliyetlerinin, 2023 yılında Mersin’de de yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.

-ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü ile İşbirliğinde Gerçekleştirilecek Mavi Büyüme Çalışması

Ajansımız 2022 yılında bölgede denize dayalı sektörlerin verimliliğinin artırılması için ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü ile bir işbirliği protokolü imzalamış ve mavi büyüme konusunda çalışmalarını başlatmıştır. Mersin’de bulunan Enstitü ile işbirliğinde bölgede gelişmeye uygun sektörlerin belirlenerek yenilikçi uygulamalar ile desteklenmeleri ve bölgede üretim ve istihdamın artırılmasına katkı sağlanması, çalışmanın temel amacıdır. Mavi ekonominin sürdürülebilir biçimde gelişmesi için denize dayalı mevcut geleneksel faaliyetler ile yeni ekonomik faaliyetlerin Mersin Körfezi’nde gerçekleştirilmesinin imkan ve olanaklarının araştırılması öngörülmektedir. Mersin Körfezindeki mekânsal veriler ve bilimsel araştırma sonuçları ile Türkiye’de ilk kez oluşturulacak Mavi Ekonomi Atlası yeni ekonomik yatırımlar için en uygun bölgelerin belirlenmesini sağlayacaktır. Gelişmiş sektörlerin önündeki engeller belirlenerek çözüm önerileri geliştirilecek ve bölgeye uygun alternatif ekonomik faaliyetler ortaya konulacaktır. Denizcilik faaliyetlerine dayalı turizm, gıda, enerji ve sağlık gibi sektörlerde potansiyelin araştırılması sonrasında ilgili sektörlerde yatırım imkanları tespit edilecektir.

-Kırsal Yatırım Fırsatları ve Ekonomik Çeşitlenme Raporu

Merkez dışında yer alan dış ilçelerde bitkisel üretim, örtü altı sebze meyve üretimi, tıbbi aromatik bitki yetiştiriciliği, küçükbaş hayvancılık, balıkçılık, tavukçuluk, arıcılık, turizm, madencilik, imalat sanayi ve ormancılık gibi farklı iktisadi sektörler bulunmaktadır. Kırsal ağırlığı yoğun olan ilçelerde, ilgili sektörlerden daha fazla katma değer elde etmeye yönelik potansiyel yatırım fırsatları ile bu sektörlerin güçlendirilmesine yönelik ortak üretim altyapılarının tespitine yönelik bir analiz çalışması YDO uzmanları tarafından gerçekleştirilecektir. Bu çalışmanın ilerleyen dönemlerde gerçekleştirilecek kırsal ve sosyal odaklı proje geliştirme çalışmalarına altlık oluşturması planlanmaktadır.

-KKTC Teknik Destek Çalışmaları

KKTC ile yapılan protokol kapsamında sürdürülen teknik destek faaliyetlerinin 2023 yılında devam etmesi planlanmaktadır. Teknik destek çalışmaları yanında KKTC'ye dönük bir yatırım fırsatları analizi çalışması yapılması da öngörülmektedir. KKTC'nin temel ekonomik yapısının ve yatırım ortamının incelenerek iki taraf arasında geliştirilebilecek ticari ilişkiler ile yatırım fırsatlarının tespitine yönelik bir analiz çalışmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmanın sonucunda, Çukurova Bölgesi ile KKTC arasında karşılıklı fayda sağlamaya yönelik geliştirilebilecek ortak altyapı projelerinin ve özel sektöre yönelik yatırım konusu önerilerinin tespit edilmesi hedeflenmektedir. Çukurova-KKTC Yatırım Fırsatları Analizi çalışması sonucunda tespit edilecek katma değerli ve niş alanlarda özel sektöre yönelik yatırım ön fizibiliteleri hazırlanarak, bu alanlarda yatırımcıların teşvik edilmesi de hedeflenmektedir.

-Uluslararası Finansmanlı Mavi Büyüme Projesi

Proje, İtalya'nın Friuli Venezia Giulia Bölgesi tarafından finanse edilen Unione Regionale Economica Slovena (URES) isimli birliğin yürütücülüğünde uygulanması planlanan bir projedir. Proje ortakları Adana Valiliği, Çukurova Kalkınma Ajansı, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Pordenone Technology Park, Euromed Institution, SHORELINE Societa Cooperativa'dır. Projenin temel hedefleri, Avrupa Birliği müktesebatına uygun olarak mavi büyüme alanında mevcut küme oluşumlarının desteklenmesi, kamu ve özel sektör aktörlerinin mavi ekonomi alanındaki kapasitelerinin geliştirilmesi, deniz ve kıyı turizmde sürdürülebilir büyümenin sağlanması, sosyal uyumun ve istihdamın teşvik edilmesidir. Ajansımız proje ortağı olarak gerçekleştirilecek olan tüm faaliyetlere aktif biçimde katılım sağlamaktadır. Proje kapsamında Aralık ayında gerçekleştirilen İtalya ziyareti sonunda Friuli Venezia Giulia Bölgesi ile karşılıklı ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi konusunda mutabık kalınmış olup, bir B2B organizasyonunun gerçekleştirilmesi konusunda çalışmalar başlatılmıştır.

b. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

2023 yılında yapılacak olan yerel kalkınma fırsatları faaliyetleri kapsamında belirlenen çıktılar aşağıda yer almaktadır:

Sonuç ve Çıktı Göstergeleri	Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
2023 Yılı Teknik Destek Programı ile Desteklenen Proje Sayısı	Ajans Destekleri	Adet	30	Ajans Faaliyet Raporu
2021 Yılı Fizibilite Desteği ile Desteklenen Proje Sayısı		Adet	10	Ajans Faaliyet Raporu
2022 Yılı Fizibilite Desteği ile Desteklenen Proje Sayısı		Adet	10	Ajans Faaliyet Raporu
2023 Yılı Fizibilite Desteği ile Desteklenen Proje Sayısı		Adet	6	Ajans Faaliyet Raporu
2021 Yılı SOGEP ile Desteklenen Proje Sayısı	Diğer Proje ve Faaliyetler	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
2022 Yılı SOGEP ile Desteklenen Proje Sayısı		Adet	7	Ajans Faaliyet Raporu
2023 Yılı SOGEP ile Desteklenen Proje Sayısı		Adet	6	Ajans Faaliyet Raporu
Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı ile Desteklenen Proje Sayısı		Adet	6	Ajans Faaliyet Raporu
Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamındaki faaliyetlerin sayısı		Adet	2 analiz/rapor çalışması, 1 e-spor faaliyeti, 2 eğitim faaliyeti, 1 uluslararası proje	Ajans Faaliyet Raporu

c. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Ajansın geçmiş dönem başlayan mali ve teknik destek uygulamaları halihazırda Proje Uygulama ve İzleme Değerlendirme Birimleri sorumluluğunda yürütülmektedir. İlgili birimler proje ve faaliyetlerin sözleşmeye uygun biçimde devam etmesi ve başarılı şekilde tamamlanması için çalışmalarını sürdürecektir. Bu proje destek faaliyetleri de esasen bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına doğrudan etki eden çalışmalar olarak sonuç odaklı programları bütüncü niteliktedir. Bununla birlikte “Yerel Kalkınma Fırsatları” başlığı altındaki diğer analiz ve raporlama çalışmaları ilgili birimlerce yürütülecek ve elde edilen sonuçlar faaliyet raporlarında yer alacaktır.

d. İzleme ve Değerlendirme

Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında yer alan faaliyetlere ilişkin ilerlemeler, Ajans Genel Sekreteri, tüm birim başkanları ve YDO koordinatörlerinin katılımı ile düzenli biçimde gerçekleştirilen toplantılarda ele alınır. Ajans kendi içinde faaliyet ve süreçleri takip etmek için kişiler görevlendirebilir veya çalışma grupları oluşturabilir. Ajans tarafından yürütülecek faaliyetlerin çıktılarının izleme ve değerlendirmesi, faaliyetin türüne göre ilgili kişi veya birim tarafından gerçekleştirilir. Bu izleme ve değerlendirmelere ilişkin bilgilendirme ve paylaşımlar Ajans içi koordinasyon toplantılarında yapılır. Yerel Kalkınma Fırsatları faaliyetlerine ilişkin raporlama Ajans Ara Faaliyet Raporu ile Ajans Yıllık Faaliyet Raporu kapsamında ilgili birimler tarafından yapılır. Bu raporların hazırlanmasında koordinasyon görevi PPB'ye aittir. Ajansın gerek bu dönem başlatacağı, gerekse geçmiş döneme ilişkin mali ve teknik destek uygulamaları kapsamında yürütmekte olduğu proje izleme faaliyetleri ise İzleme ve Değerlendirme Birimi tarafından belirli bir takvim çerçevesinde sürdürülecektir. Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında 2023 yılında yürütülecek faaliyetlere ilişkin bütçe bilgileri aşağıda yer almaktadır:

Bileşenler	Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süre	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz, Programlama	Kırsal Yatırım Fırsatları ve Ekonomik Çeşitlenme Raporu	MYDO, AYDO, PPB	01.04.2023-30.09.2023	-
	2024-2028 Çukurova Bölge Planı çalışmalarının tamamlanması	PPB	01.01.2023-31.03.2023	100.000
	Mavi Büyüme Çalışmaları	PPB, AYDO	01.01.2023-30.06.2023	200.000
İşbirliği ve Koordinasyon	Genç İstihdam Teması kapsamında Beceri Geliştirme Eğitim Programı	PPB, PUB, AYDO, MYDO,	01.01.2023-31.12.2023	100.000
	E-Spor altyapısını geliştirmeye yönelik işbirliği faaliyetleri	MYDO	01.01.2023-31.12.2023	1.250.000
	Genç İstihdam Teması kapsamında Siber Güvenlik konulu eğitim faaliyetleri	AYDO, MYDO, PPB, PUB	01.01.2023-31.12.2023	400.000
Ajans Destekleri	2022 Yılı Fizibilite Desteği	İDB	01.01.2023-31.12.2023	2.000.000
	2023 Yılı Fizibilite Desteği	İDB, PUB	01.01.2023-31.12.2023	2.000.000
	2022 Yılı Teknik Destek Programı	PUB	01.01.2023-30.06.2023	750.000
	2023 Yılı Teknik Destek Programı	PUB	01.01.2023-31.12.2023	2.000.000
	Çukurova Tıbbi ve Aromatik Bitki Merkezi Güdümlü Projesi	İDB	01.01.2023-31.12.2023	5.000.000

	Kırsal Kalkınma Mali Destek Programı	PUB, PPB, İDB, AYDO, MYDO	01.01.2023-31.12.2023	2.500.000
	Kırsal Kalkınma Mali Destek Programı kapsamında idari giderler	PUB	01.01.2023-31.12.2023	200.000
Diğer Proje ve Faaliyetler	2020 Yılı SOGEP	İDB	01.01.2023-31.03.2023	400.000
	2021 Yılı SOGEP	İDB	01.01.2023-31.12.2023	1.170.000
	2022 Yılı SOGEP	İDB	01.01.2023-31.12.2023	13.447.000
	2023 Yılı SOGEP	PUB, PPB, İDB, AYDO, MYDO	01.01.2023-31.12.2023	-
	Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı	PUB, PPB, İDB, AYDO, MYDO	01.04.2023-31.12.2023	56.897.934
Toplam				88.414.934

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Çukurova Kalkınma Ajansı 2021 yılında başlatmış olduğu üç sonuç odaklı programını 2023 yılı sonunda tamamlayacaktır. Sonuç odaklı programlama yaklaşımının 2021 yılından itibaren başarıyla ve etkin biçimde sahaya yansıtılabilmesi için özellikle programların yönetim planları analize dayalı ve kapsamlı biçimde hazırlanmış, dış paydaşlarla işbirliğine dayanan yönetim yapısı sağlıklı ve uygulanabilir biçimde kurulmaya çalışılmıştır.

Sonuç odaklı programlar kurgulanırken ulusal ve bölgesel planlar çerçevesinde tematik ve sektörel odaklanmalar dikkate alınmıştır. Ajansın son dönemde yenilikçilik ve rekabet, girişimcilik, turizm ve tanıtım gibi belli tematik alanlara odaklanan çalışma biçiminin sonuç odaklı programların uygulanması sürecinde önemli bir avantaj sağladığı düşünülmektedir. Öte yandan, yerel paydaşların bu yeni yaklaşıma dahil edilmesi de büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede yerelde yürütülen projelerin bazıları sonuç odaklı programlarla tamamlayıcı biçimde ele alınmıştır.

Diğer yandan, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda kalkınma ajansları tarafından hazırlanan bölge planlarının 2023 yılında Cumhurbaşkanlığına onaylanmasıyla birlikte 2024-2028 dönemi için yeni sonuç odaklı program önerileri de ortaya çıkmış olacaktır. Ajansımız özellikle 2023 yılının ikinci yarısında yeni dönem sonuç odaklı programların tasarım çalışmalarını da tamamlayacaktır. Bu çalışmalarını yürütürken Bölge Planı stratejik önceliklerinin yanı sıra ilk dönem programlarından edinilen

tecrübeler de önem taşımaktadır. Özetle, 2023 yılı hem bölge planları hem de sonuç odaklı programlar için önceki dönemin kapanışlarının gerçekleştirildiği ve yeni döneme ilişkin planlamaların yapıldığı bir geçiş yılı olacaktır.